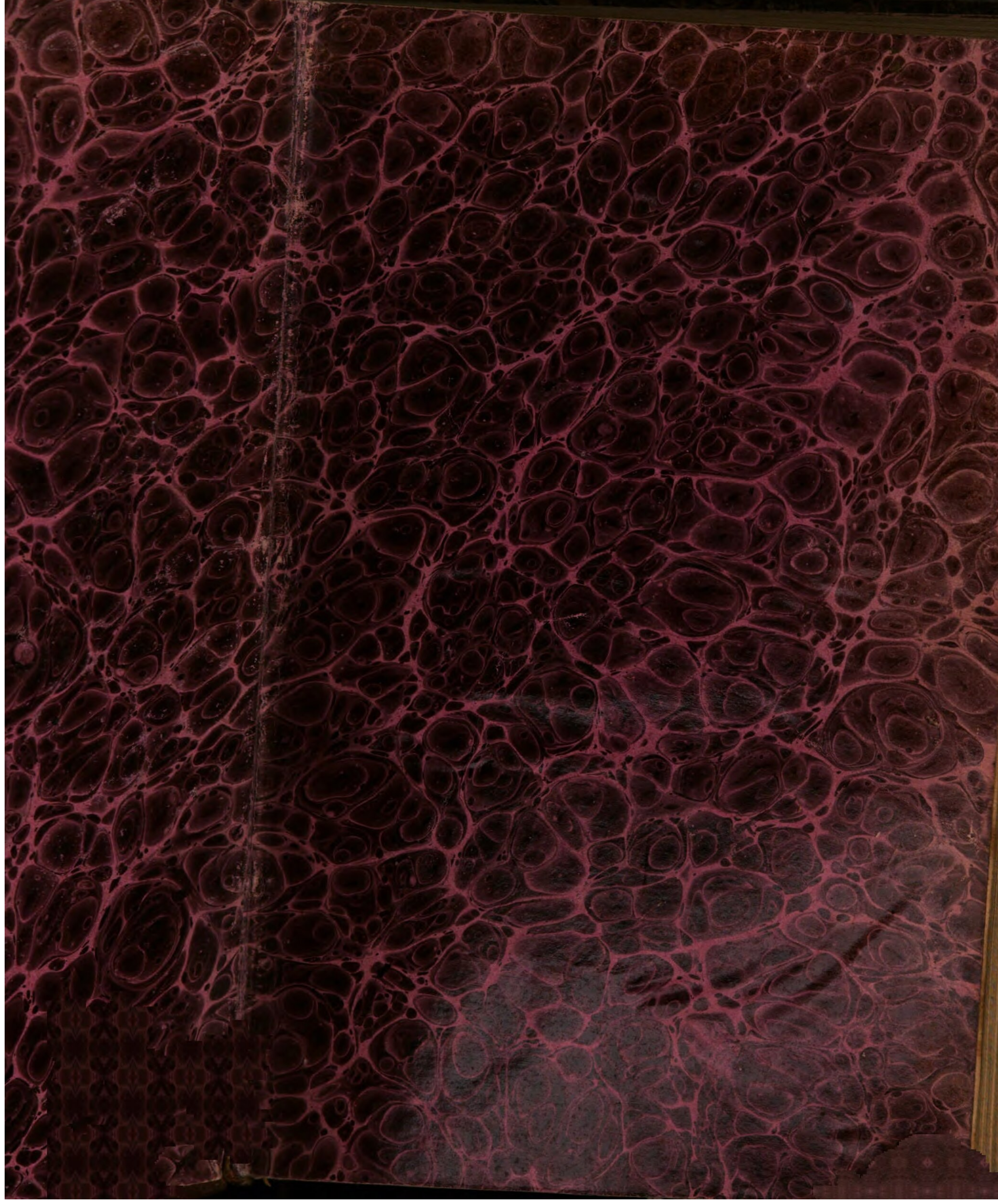

P.O. rel. 6412^ε/3

Tollens

G E D I C H T E N.

III.

G E D R U C K T

Gedrukt te Delft bij J. J. STUERMAN.

III

G E D I C H T E N

V A N

H. TOLLENS, CZ.

Ridder der orde van den Nederlandfchen Leeuw en

Lid van het Koninklijk Nederlandfch Inftituit .

DERDE DEEL.

DERDE DRUK.

J. C. Bendorp, del. d. fculp.

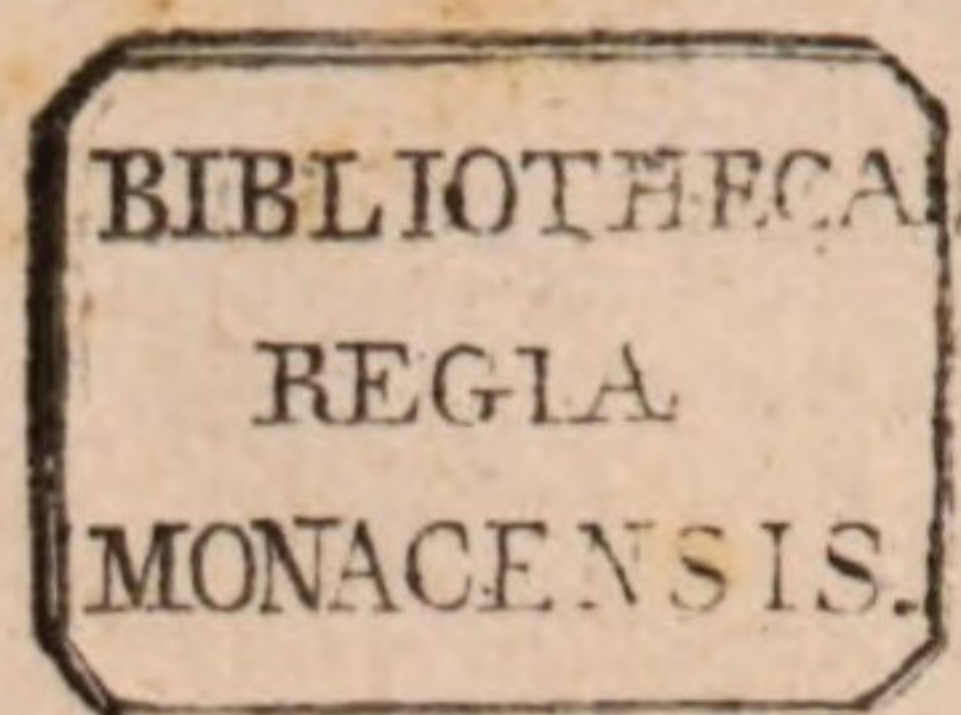
Toen greep hij zijn' zoon bij zijn vrouw aan zijn borst ,
En hield hem verrukt op den schouder getorscht ,
En keerde met beiden toen weder.

Bl. 158.

T e R O T T E R D A M ,

Bij J. IMMERZEEL, JUNIOR.

1 8 1 7 .

BIBLIOTHECA

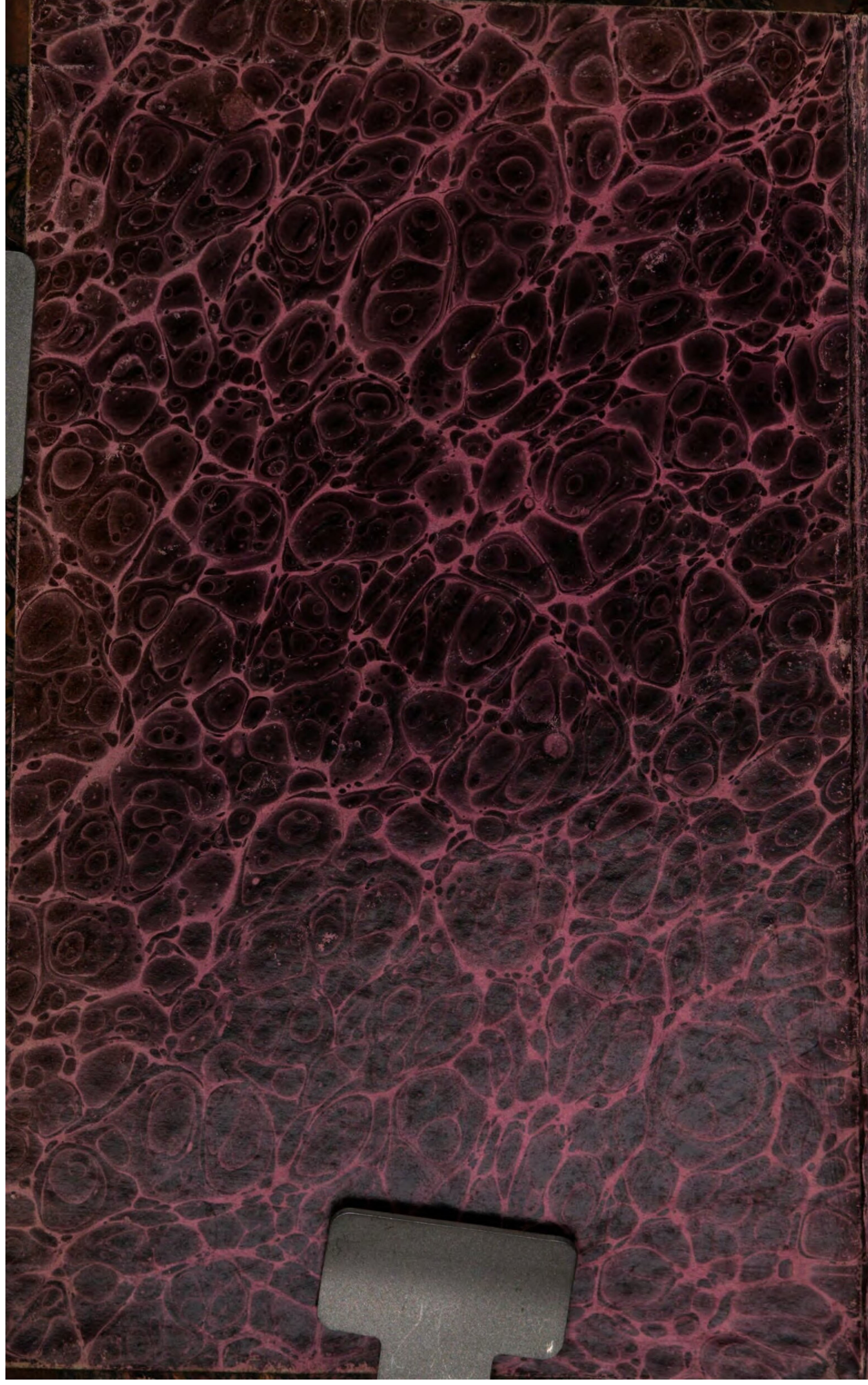
REGIA

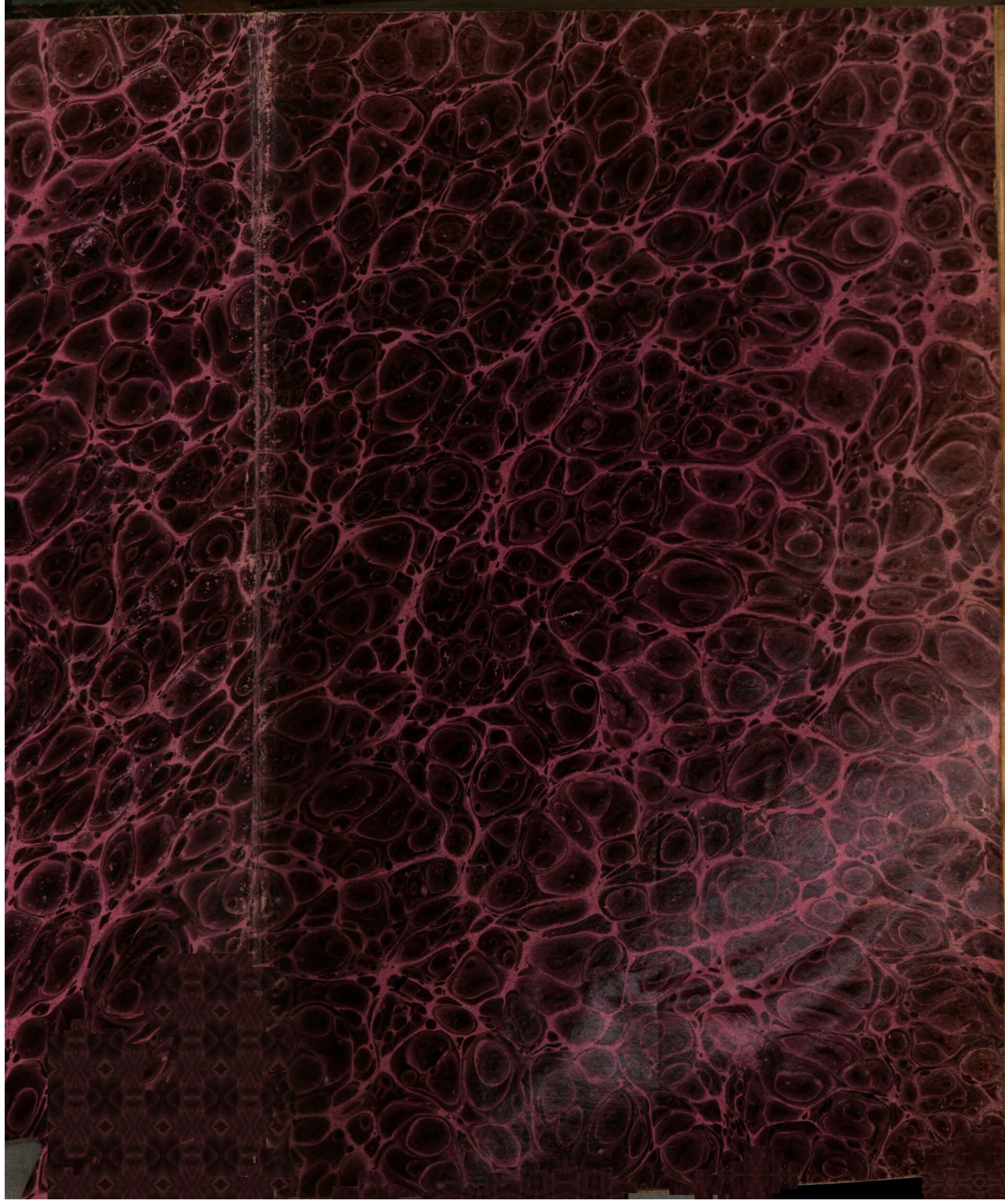
MONACENSIS.

I · N · H · O · U · D.

DE DICHTER.	Bladz. 1.
TEVREDENHEID.	— 13.
HET TURFSCHIP VAN BREDA.	— 17.
AAN MR. A. S. VAN REESEMA.	— 33.
AAN EEN BEVROZEN VLIET.	— 41.
OP DEN EERSTEN TAND VAN MIJN ZOONTJE.	— 44.
TRANEN.	— 47.
DE DOOD VAN EGMOND EN HOORNE.	— 49.
SCHEEPSVAART.	— 77.
OP DE GEBOORTE VAN MIJN KINDJE.	— 81.
OP DEN DOOD VAN MIJN DOCHTERTJE.	— 84.
ZUCHT.	— 94.
HET HUWELIJK.	— 97.
TEHUISKOMST.	— 119.

P.O. rel. 6412 $\frac{5}{3}$

Tollens

GEDICHTEN.

III.

G E D I C H T E N

V A N

H. TOLLENS, CZ.

Ridder der orde van den Nederlandſchen Leeuw en

Lid van het Koninklijk Nederlandſch Inſtituut.

DERDE DEEL.

DERDE DRUK.

Toen greep hij zijn' zoon bij zijn vrouw aan zijn borst,
En hield hem verrukt op den schouder getorscht,
En keerde met beiden toen weder.

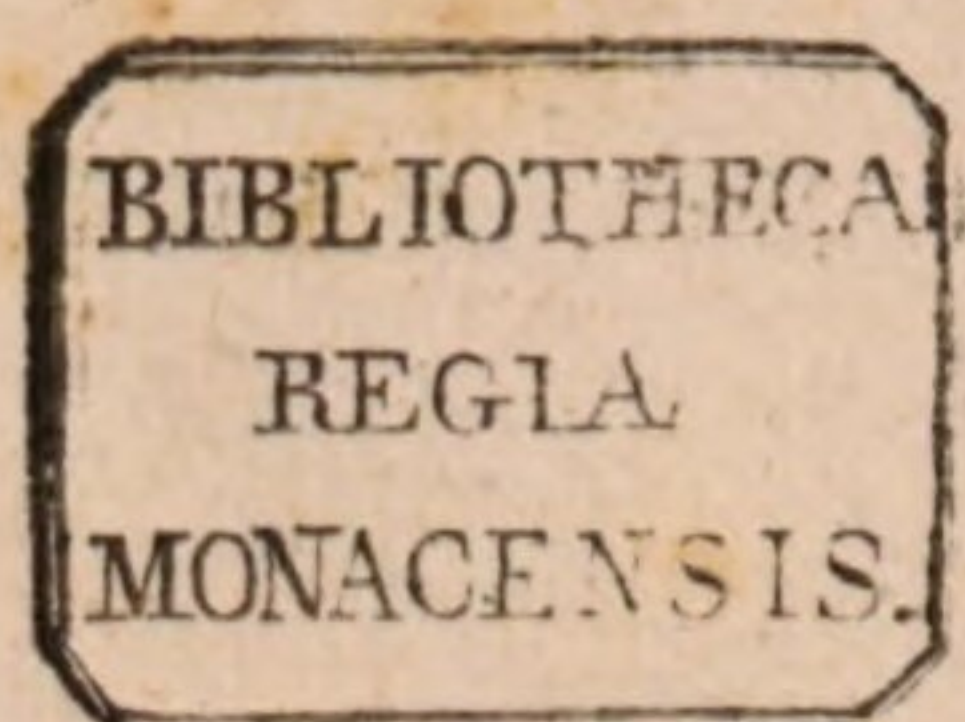
J. C. Bendorp, del. et sculp.

Bl. 158.

T e ROTTERDAM,

Bij J. IMMERZEEL, JUNIOR.

1817.

BIBLIOTHECA

REGIA

MONACENSIS.

I · N · H · O · U · D.

DE DICHTER.	<i>Bladz. 1.</i>
TEVREDENHEID.	— 13.
HET TURFSCHIP VAN BREDA.	— 17.
AAN MR. A. S. VAN REESEMA.	— 33.
AAN EEN BEVROZEN VLIET.	— 41.
OP DEN EERSTEN TAND VAN MIJN ZOONTJE.	— 44.
TRANEN.	— 47.
DE DOOD VAN EGMOND EN HOORNE.	— 49.
SCHEEPSVAART.	— 77.
OP DE GEBOORTE VAN MIJN KINDJE.	— 81.
OP DEN DOOD VAN MIJN DOCHTERTJE.	— 84.
ZUCHT.	— 94.
HET HUWELIJK.	— 97.
TEHUISKOMST.	— 119.

HELOÏZE AAN ABELARD.	<i>Bladz.</i> 129.
DE ECHTSCHIEDING.	— 150.
DE VADERNAAM.	— 159.
AANBLIK OP DE NOORDZEE.	— 164.
AAN DE VADERLANDSCHE DICHTERS. (1810.)	— 176.
AAN DE VADERLANDSCHE DICHTERS. (1813.)	— 182.
HET VREDEFEEST, IN MIJN HUIS GEVIERT.	— 189.
MIJNE VERZEN.	— 195.

D E
D I C H T E R.

UITGESPROKEN BIJ HET OPENEN VAN DE
ALGEMEENE VERGADERING DER HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
VAN FRAAIJE KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Op den 22sten van Wijnmaand, 1814.

D E

D I C H T E R.

Neen, waant niet dat ge uit keur van klanken
De ziel des dichters vat en voelt;
Dat ge uit het flikkren van haar spranken
De vlam kent, die zijn borst doorwoelt:
Och, zielloos, ledig zijn die noten,
Hoe rijk, hoe welig uitgegoten,
Hoe stout, hoe smeltend neêrgevloeid;
Och, doofgeglinsterd, uitgeblonken,
En ijskoud zijn die tintelvonken
Bij 't vuur, dat in zijn binnenst gloeit.

Neen, waant niet dat gij 't uit hoort drukken,
't Gevoel, dat in zijn aadren welt,
o Zielen, die hij mag verrukken,
o Harten, die hij lenig smelt!
Onzuiver, schoon zij roerend rijzen,
Wanklankig zijn die tooverwijzen
Bij 't lied, dat hij inwendig speelt;
Flaauw, levenloos, als doode vlekken
En schaduwen, zijn al die trekken
Bij 't in zijn ziel geteekend beeld.

Ja, 't is een godheid, ja, waarachtig,
Een godheid, die hem drijft en spoort;
Een wezen, ongepeild almachtig,
Dat hij inwendig spreken hoort;
Een godheid, die door brein en âren,
Naar wilkeur om en rond gevaren,
Van hooger schepping zwanger gaat;
Een godheid, in hemzélv' besloten,
Maar die in zwier van aardfche noten
Haar wondren niet vertolken laat.

Neen,

Neen, waant niet dat de pracht der talen,
De tooi van blinkend kunstvernis,
Dien vuurvloed van gedachten malen,
Waarvoor geen klank, geen tongslag is.
Vergeefs, of toon en taal zich kneden—
Zich buigen laat en om laat smeden
En smelten in het gloeiend lied;
Vergeefs, of vuur noch adem koelen:
Wie uiten mogen wat zij voelen,
Gevoelen d'echten dichtgloed niet.

Getuigt gij allen, ingewijden,
Wie de invloed van den god vervult;
Getuigt, van duizenden benijden
Om de eerkroon, die uw' schedel hult!
Getuigt, als de aarde uw kunst bewondert,
Terugbeeft als uw gramfchap dondert
En wegsmelt als gij tranen stort;
Als duizenden van eerbied knielen:
Getuigt, of door uw eigen zielen
Uw eigen kunst bewierookt wordt.

Neen, andren moog' zij met zich slepen,

Verlokken door haar flonkergoud,

Verbazen door haar wondergrepen:

Den dichter is zijn kunst te koud.

Laat Rome Maroos eerzuil bouwen,

Zijn beeld in kostbaar marmer houwen

En heffen in haar' trotschen muur;

Augustus hem zijn toovertoon

Met vorstengunst en schatten loonen:

De dichter doemt zijn' zang te vuur.

Neen, neen, wie aan zijn klanken hangen,

Zich koestren aan zijn gloeiend lied,

Hij drukt zijn ziel niet uit in zangen,

Hij ademt in zijn verzen niet.

De gloed, zijn aanzijn ingedreven,

Wordt ademtogt noch lucht gegeven,

Maar woelt en vonkelt onvoldaan;

De vlam, inwendig omgedragen,

Door brein en zwellend bloed aan 't jagen,

Poogt vruchtloos de aadren uit te slaan.

Getuigt het, Phebus keurgenooten,
Wier eerkroon met geen eeuwen dort!
Getuigt, de wieken aangeschoten,
De ziel van zangen vol gestort!
Getuigt, wanneer door geest en âren
Verbeelding en verrukking varen
En 't hart van aandrif overvloeit—
Getuigt het, van vervoering dronken,
Hoe luttel van de ontvlamde vonken
In de uitgestroomde zangen gloeit.

Getuigt, als duizend hemelbollen,
Die weemlen voor uw aangezigt,
Door 't onafmeetbaar ijdel rollen
En schittren van verblinderd licht;
Als de aanblik, in 't onzeker dwalen,
Natuur in al haar' glans ziet pralen,
Haar heerlijkheid in top aanschouwt,
En, in aanbidding opgenomen,
De ziel in zangen los wil stroomen:
Getuigt, wat is uw loflied koud!

Getuigt, als zich de stem laat hooren,
De drift, die onuitbluschbaar brandt,
Regtschappen harten ingeboren,
De zucht voor 't heilig vaderland;
Wanneer uw vuist, om 't zwaard genepen,
Tirannen van uw' grond zou zweepen,
Vermalen op hunn' wereldroof;
En 't wrevel bloed, in 't heftig vlieten,
Zijn' wrok in zangen uit wil schieten:
Getuigt, wat zijn uw blikfems doof!

Getuigt, getuigt, wie opgetogen,
Uw' rijkdom in uwe armen knelt;
Wier hart, van diepen dank bewogen,
In tranen van verrukking zwelt;
Getuigt, wie, in genot verengeld,
Aan vrouw en kinders vastgestrengeld,
Geen maat kent aan uw zielsgevoel;
En, magtloos hem in 't hart te fluiten,
Dien wellust wilt in zangen uiten:
Getuigt, wat zijn uw klanken koel!

Neen,

Neen, neen! hoe steil de kunst moog' rennen,
Hoe toovrend zij haar toonen fla,
Zij leert ons nooit den dichter kennen;
Zij bootst alleen zijn' indruk na.
De taal, waarin zijn ziel mag spreken,
Heeft klem, noch klank, noch toon, noch teeken,
Noch teugel van de wilkeur aan;
Ze is 't jagen van de borst van binnen,
Ze is 't vonklen van de ontroerde zinnen,
Zij is een stille — teedre traan.

Aanschouw hem, aan 't gewoel ontweken,
Ontvlugt aan hoog en laag gemeen,
Verdoold in onbezochte streken,
In mijmring met zichzelv' alleen:
Bij 't hoog geruisch der digte bladers,
Klopt, tintelt hem het bloed in de aders,
Ontwaakt, doorstroomt hem 't innig vuur;
Zijn adem hijgt, zijn blikken gloeijen,
Zijn ziel wil uit zijn boezem vloeijen,
Verrukt, verweldigd door natuur:

Wat waant gij? dat zijn hartsontroering

Naar klank en maat zich buigt en kneedt?

Dat hij, in 't vonklen der vervoering,

Van kunstwet en versierfels weet?

Och, weinig denkt hij, opgetogen,

Ontvlamd door ongeschetst vermogen,

Aan vonden van den beuzelgeest;

En poogt hij met haar' tooi te pralen

En waagt hij tot haar aftedalen,

't Is uit: zijn dichtgloed is geweest.

Neen, doelloos, als verstrooide spranken,

Als fnikken van verstikten dorst,

Ontglippen onbestemde klanken

In mateloos gevoel zijn borst.

Geflingerd, waar zijn droomen willen,

Gevoelt hij louter polsen trillen

En 't bloed van driften rondgewoeld;

En elken hartstogt prijs gegeven,

Verbijsterd en verstomd gebleven...

Zie daar hoe hij zich dichter voelt.

Neen,

Neen, neen! laat kunst en vlijt gelukken

Wat eeuw op eeuw verbaast en boeit:

Onmagtig zijn zij uittedrukken

Wat in des dichters aders gloeit.

Getuig, hoe stem en speelstift toover',

Wat nadruk schiet uw zangen over,

Verdoolde, die de dichtluit snaart?

Wat lauwren ze ooit u moog' verwerven,

Uw vlammen zijn verdoofd tot verwen,

En uw gevoel tot kunst ontaard.

Wat waant gij, achtbre lettergrijzen,

Die de oudheid in haar kracht aanschouwt,

En ons Homerus wonderwijzen

Spitsvondig en met zwier ontvouwt?

Wat waant gij 's dichters geest te vatten,

Zijn doel, zijn ziel, zijn vuur te schatten,

Uit vonken, hier en ginds verstrooid?

Neen, neen! hoe spits gij 't brein moogt slijpen,

Gij leert der klanken kracht begrijpen,

't Gevoel, het vuur des dichters nooit.

Neen,

Neen, neen!, hij zou te laag hem hoonen,
Te diep hem smaden, laf en koel,
Wie ooit des dichters stoutste toonen
Zoo hoog hield als zijn flauwst gevoel.
Een godheid is hem ingevaren,
Een godheid, die in stem noch snaren,
Maar in de ziel haar almacht stort;
Die, door geen zintuig ooit te aanschouwen,
Haar kracht laat voelen, niet ontvouwen,
En door geen brein begrepen wordt.

T E V R E D E N H E I D.

Deluded on from scene to scene,

We never end, but still begin,

By flatt'ring Hope betray'd;

I'm weary of the painful chace,

Let others run this endless race

To catch a flying shade.

D U C K.

Laar wagen wat zich wagen wil

En bank en diepte peilen;

Ik hou aan eigen haard mij stil

En spaar aan strand mijn zeilen.

Laar worstlen om de schim der eer,

Wie 't hart aan schijn vergapen;

Laar spoken op 't onstuimig meer:

Ik kijk eens buiten uit naar 't weêr

En leg mij t' huis te slapen.

De

De juffer, die zich Eerzucht heet,

Ligt nimmer in mijne armen;

Men zegt, het kost hem doodlijk zweet,

Die zich door haar laat warmen.

Haar blikken schieten vuur en vonk

En schittrend zijn haar kleêren;

Maar wee, wie 't houdt voor echten pronk:

Haar lonk is een boelinnenlonk

En valsch zijn al haar veêren.

In 't eerst kraamt ze al haar schoonheid uit

Met tooijen en blanketten;

Maar deerlijk plaagt zij d'armen buit,

Dien ze ophaalt in haar netten.

Van daag geeft ze eens wat roem en rang

En andre snuisterijen;

Maar zelden duurt dat geven lang;

En morgen gaat zij d'ouden gang

Met andren, die haar vrijen.

In 't eerst vertoont ze een grootsch tafreel,

En sleept u derwaarts mede,

Maar naauwlijks overziet gij 't heel,

Of reeds vertoont ze een tweede:

Gij grijpt in 't rond, maar woelt en wart

In duizende verschieten;

Gij tast in 't wild naar licht en zwart,

Maar hijgen mag uw dorstig hart,

Doch nimmer iets genieten.

Laat hunkren dan naar glans en goud,

Wie lust heeft haar te hooren;

Laat luistren wat van sprookjes houdt:

Ik stop uit angst mijne ooren;

Laat hopen wat naar wondren haak',

Op de uitkomst der vertelling;

Een ieder heeft zijn' eigen smaak:

Ik kamp om geen onwis vermaak

Met een gewisse kwelling.

Terug

Terug dan met uw' tooverzang,

Gij loosvermomde logen!

Nooit ruil ik willens rust voor rang

Noch vrijheid voor vermogen.

Laat storten dan met waan en pracht,

Het zij Carthaag of Romen;

De vriendschap zegt mij goeden nacht,

De liefde spreidt mijn sponde zacht:

Wat kreun ik mij aan droomen?

Laat brallen dan van top en troon

Wie staf of fchepter beuren;

Aan kindren schijn' het purper schoon:

De ziel zit in geen kleuren.

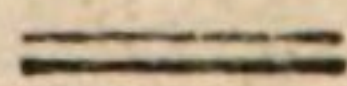
Laat kruipen wie in 't juk zich fluit,

Het zij van goud of ijzer:

Ik lach de trotsche flaven uit,

Ik gruw van elk' vergulden guit

En wensch de dwazen wijzer.

H E T

TURFSCHIP VAN BREDA.

Mij lust weêr op mijn' eigen trant,
Die vreemden tooi ontbeert,
Te zingen van het vaderland,
Zoo als mijn hart mij 't leert.

Dreun op dan, hef dan aan, mijn lier,
Op ongedwongen maat,
Rondborstig, stout en zonder zwier,
Zoo als mij elk verstaat.

Geen zang klinkt in mijn oor zoo fchoon
Voor vaderlandfchen moed,
Noch roert mij door zijn' fchelsten toon
Zoo als het volkslied doet.

En waarom op de loftrompet,
Als zij dien moed verheft,
Dan niet de ronde toon gezet,
Die mij zoo schokt en treft?

En waarom 't innig vuur verzaakt,
Dat mij ten zangstrijd voert,
Als 't vaderlandsche braafheid raakt,
Die mij zoo treft en roert?

Dreun op dan, hef dan aan, o luit,
Op ongedwongen maat,
Zoo als het stortend hart zich uit,
Zoo als het hart verstaat.

Een ander wroete in de oudheid rond
En schaam' zich eigen haard,
En zing' van Agamemnons vond
En Trojes zwanger paard:

Verstomm', wie Grieksche fabels zoekt
En voorliegt in zijn lied,
Als hem de waarheid wondren boekt,
Op eigen boôm geschied.

Wij heffen van die wonderdaan,
Met onverbasterd bloed —
Wij van 't Bredasche turffschip aan
En van prins Maurits moed.

Die moed viel Spanje zwaar en bang
En deed haar trotschheid zeer,
En smeet het wigt van vreemden dwang
Van onze schouders neêr.

De heervaat, die zoo vreeslijk scheen,
En rondom schond en schoor,
Kromp eindlijk zich verdund in een
En droop lafhartig door.

De grond, met vreemd gespuis bezaaid,
En als zijn buit verdeeld,
Werd eindlijk nu weêr schoon gemaaid
En droeg zijn eigen teelt.

Maar ginds, van uit het hecht Breda,
Oranjes erflijk goed,
Sloeg Spanje Maurits stappen gâ,
Belust op Nasfausch bloed.

Daar hield zij in haar nest zich schuil,
En zon op list en laag,
En lekte zich den rooden muil,
Van heeten honger graag.

Daar wrokte zij en zwol van gal
En loerde rond naar buit,
En zwoer op nieuw Oranjes val
En hing haar lokaas uit.

„ Waak op! ” riep Maurits, „ heldenschaar,
„ Die 't land met eer ontzet!
„ De Spanjaard heeft zijn strikken klaar:
„ Vang hem het eerst in 't net.

„ 't Is lang genoeg hem krijg verklaard
„ En bloeds genoeg verkwist;
„ De valsheid is den strijd onwaard:
„ De list betaal' de list.

„ Daar ginder, ginds op Staatschen grond,
„ Op Maurits wettig deel,
„ Waait Spanjes vlag de torens rond
„ Van kerktop en kasteel.

„ Op,

„ Op, makkers! op! gordt aan 't geweer,
„ En ga wie lust heeft meê!
„ Die vlag moet van de torens neêr
„ En onze vlag in steê!

„ De vond is rijp, de kans staat goed,
„ 't Is eindlijk uur en tijd:
„ Verschalken wij dat flinksch gebroed:
„ Hier past geen andre strijd.” —

't Was winterdag en ruw en guur
En de akker leêg van hout,
En 't Spaansche rot had vonk noch vuur
En zat verkleumd en koud.

Het hield in 't nest zich stil en schuil
En keek door reet en kloof,
En spalkte op eens den hollen muil
En greep op eens zijn' roof.

„ Waakt op,” riep Maurits, „ mannen! waakt!
„ 't Is eindlijk tijd en uur:
„ De Spanjaard zit verkleumd en naakt:
„ Bezorgt hem vonk en vuur!

„ Wie lust en moed heeft, treê vooruit :

„ (Ik gun aan zestig de eer)

„ Bezorgt den Spanjaard brand en buit

„ En brengt Breda mij weêr.”

Toen stoven zij de reijen door

Om aandeel in 't gevaar,

En drongen zich elkander voor

En pakten op elkaâr.

Zij wierpen in het schip zich neêr,

Dat reê lag in den vloed,

En jookten naar gevaar en eer

En tintelden van moed.

Zij stuwden zich op een in 't hol

En krielden onderdek,

En propten al de ruimten vol

En vochten om een plek.

Men slaat en timmert, los en ligt,

Een zoldring op hunn' kop,

En stapelt ze ijlings hoog en dicht

Met magt van turven op :

Men

Men stapelt, over plecht en dek,
Den zwaargeladen klomp
De wakkre gasten op den nek,
Die woelen in den romp.

Men drijft het schip uit wal en gracht
En duwt met haak en boom,
En wringt het voort met kunst en kracht,
Door ijsgang en door stroom.

Men breekt met bijl en hamerslag
Door dam en sneeuwkorst heen,
En schuift, zoo ver men reiken mag,
De schotfen ijs op een.

Men woelt op roer en zwaarden voort
En kneedt het brokkig nat,
En flooft en tobt aan boeg en boord,
Van rijm en ijzel glad.

Men drijft en dobbert, dagen lang,
Bij ieder tij vertraagd,
En rept en roeit met loomen gang,
Van weêr en wind geplaagd.

HET TURFSCHIP VAN BREDA.

Intusfchen lijdt de manschap last
En zit in 't hol verstijfd,
En klappertandt en hongert vast
En weet niet waar ze drijft.

Zij luistren, zonder licht of lucht,
En uur noch afstand wijs,
Doch hooren slechts het dof gerucht
Van 't zamenhortend ijs.

Maar niettemin, in 't vunzig hol,
In bang gebrek en kou,
Hield vaderlandsche deugd het vol
En onverkoelde trouw.

Een hunner (zing zijn' lof, mijn luit,
Met onverflaauwden gloed)
Een hunner blonk doorluchtig uit
In heldendeugd en moed.

„ o Mannen!” sprak hij, „ broederschaar,
„ Met wie ik d'aanflag deel!
„ 't Bedwingen valt mijn kracht te zwaar:
„ De hoest verstikt mijn keel.

„ Ik

- „ Ik doe om niet mijzelf' geweld
„ En ga de plaag te keer:
„ Gij hoort hoe zij mij pijn en kwelt
„ En martelt meer en meer.
- „ Ik kan niet, makkers! niet te rug,
„ Maar moet ten eind' toe voort,
„ En mooglijk dat een enkle kuch
„ U man voor man vermoort.
- „ Treedt toe, ('k beveel mijn ziel aan God)
„ 't Is ras misfchien te laat:
„ En jaagt den fabel door den ftrot,
„ Die u zoo ligt verraadt.”

Toen greep hijzelf zijn eigen kling
En hield zijn hals ontbloot,
En boog geknielt zich in den kring
En bad een' korten dood.

Maar eensklaps dringt zich, fchel en luid,
Een Spaanfche wachtroep door,
En fchreeuwt kasteel en toren uit
En dreunt het volk in 't oor.

En eensklaps wordt het fein verstaan,
Zoo lang verwacht met leed,
En kondigt hun het naadren aan
Met afgesproken kreet.

En eensklaps op dien welkomstgil,
Die doordringt tot hen neêr,
Houdt ieder als de dood zich stil
En ademt naauwlijks meer.

En eensklaps stort het Spaansch gebroed,
Met naaktverkleumde huid,
Zich hongrig en in overmoed
Op d' onverweerden buit.

Zij ijlen aan met haak en dreg
En slaan in gang en boord,
En banen 't fchip door 't ijs een' weg,
En slepen 't hortend voort.

Zij plompen in de diepe vaart,
Met afgemeten val,
En klautren op langs roer en zwaard,
En sturen 't fchip aan wal.

Zij hechten reeds de touwen vast,
Met onbefuisd gefchreeuw,
En losfen reeds den opperlast,
Begraven in de sneeuw.

Zij bukken zich de lenden moê
En rapen hand aan hand,
En werpen zich de turven toe
En ftaaplen ze op den kant.

Zij meten aan elkaâr hun kracht
En veinzen 't werken ligt,
En laden om het zwaarst hun vracht
En zweeten onder 't wigt.

Zoo flaaft en flooft en zwoegt men ftaâg
En gaat elkaâr al voor,
En lost al de een na de andre laag
En tast al dieper door.

En ééns de hand nog uitgestrekt
En nog één greep gevat,
En 't heimlijk hol ware opgedekt,
Waar in de manfchap zat.

Reeds

Reeds zag zij in de fcheepspelonk,
Door reet en naden heen,
De maan, die aan den hemel blonk,
En op de zoldring fcheen.

Reeds hoorde ze op het woelig dek
Het dommelig gedruisch
En 't fnorken van het laf gefprek
Van 't onbetoomd gefpuis.

Maar, „Mannen!” fprak op eens het hoofd,
„Het werken wordt mij zuur;
„'t Is lang genoeg van daag gefloofd,
„Verkwikken we ons bij 't vuur.

„Stookt op en doet u 't lijf te goed
„En flaapt gekoesterd in,
„En morgen met een' nieuwen moed
„Nog eens een nieuw begin!”

Zij ftookten 't vuur uit al hun magt
En sloten hek noch poort,
En plaatften flechts een enkle wacht,
Die fchildren bleef aan boord.

Zij zwierden rond met kan en kroes
En hielden wakker vol,
En juilden van den woesten roes
En raasden even dol.

Zij strekten 't loome lijf ter aard,
En rolden door elkaâr,
En ronkten voor den heeten haard
En droomden geen gevaar. —

Maar even was de klok pas koud,
Die twalef floeg in 't flot,
Of ijlings kraakt en scheurt het hout
Van 't loosgetimmerd schot.

En hamerklop op hamerklop,
Met forsche vuist gedrild,
Breekt onverwachts den zolder op
En spaandert hem in 't wild.

En ijlings snelt en ijlings stort
En stuift de drom door een,
En dringt zich langs de laddersport
Door luik en gaten heen.

En

En ijlings is de zwakke wacht,
Die stom staat en verplet,
Vermant van schrik en overmagt
En 't fort in eens bezet.

En ijlings gaat het, ijlings voort,
Met rondgeslingerd staal,
Door binnengracht en hek en poort
En plein en gang en zaal.

En ijlings bliksemt, links en regts,
Met aangewasfen stroom,
Het pakkend volk de Spaansche knechts
Verschriklijk uit den droom.

Zij stuiven op en tasten rond
En grijpen naar 't geweer,
Maar bijten straks op nieuw den grond
En rijzen nimmer meer.

En eer, nog eer de haan ontwaakt
En de eerste schemer daagt,
Is fort en vesting prijs gemaakt
En 't roekloos stuk geslaagd.

En eer de bleeke winterglans
De dampen dreef van 't land,
Lag reeds van top en torentrans
De Spaansche vlag in 't zand.

En eer nog Maurits opwaart zag
En 't oog hief naar den top,
Stak de uitgewaaide Statenvlag
Alreeds in plaats er op.

Toen klonk, toen dreunde 't heen en weêr
Met vaderlandsch hoezee: —
„ Hun vlag is van den toren neêr,
„ En de onze waait in steê!”

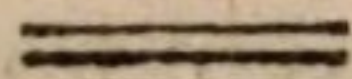
Toen bragten ze uit het hecht kasteel
De zwakke stad in 't naauw,
En wrongen Maurits wettig deel
Uit Spanjes ijzren klaauw.

Toen trok de prins met staat en floet
En wapenpraal en pracht,
De poort in van het erflijk goed
Van zijn doorlucht geslacht.

Toen

Toen reikte de opgetogen staat,
Die elken dienst vergold,
Een heerlijk loon aan elk foldaat,
En elk een eerlijk fold.

Toen schreef in 's lands historieblaân,
Met onuitwischbren inkt,
De waarheid zelf het wonder aan,
Waarvan ons speeltuig klinkt.

A A N

MR. A. SIEWERTSZ VAN REESEMA.

Je t' attends, ami, je t' attends

A ces délicieux instants

Où, pressés autour de leur mere,

Tu verras de jolis enfants,

Avec des organes naisfants,

Te bégayer le nom de pere.

B A R T H E.

't **Z**ou mijn luit welligt gelukken,

Met verheven zwier en val,

Sierlijk voor u uit te drukken

Wat mijn hart u zeggen zal:

Maar wat denk ik, wat aan zwellen,

Wat aan vonden of aan zwier,

Nu mijn ziel den toon zal stellen

Op de snaren van mijn lier;

Nu geen enkele noot mag trillen,
Die op lof en lauwer doelt,
En het hoofd geen' vond mag spillen,
Nu het hart zich dichter voelt...?
Dat zal spreken, dat zal gloeijen,
Dat zal zwellen boven peil,
Stroomen zal het, overvloeijen,
Nu het vol is van uw heil;
Nu het lot zijn' milden horen
Aan uw voeten ledig plengt,
En het deel, voor u gekoren,
Eindelijk u met woeker brengt;
Nu aan de opgeklaarde kimmen
't Licht der liefde vrolijk lacht,
En uw ochtend op gaat klimmen
Uit den zwarten levensnacht...
Of wat is het, wat dat leven,
Wat die adem zonder doel,
Wat die schim, waarnaar wij streven,
En die zwijmel van gevoel?
Wat toch is het? zegt, verblinden,
Met uw driften van den dag,

Als de ziel geen rustpunt vinden —

En het hart niet hechten mag;

Als niet zucht en hoop en pogen,

En wat doel ons uitzigt heeft,

Aan dien steun zich vatten mogen,

Die aan alles veërkracht geeft;

Als de sprankel ligt te smoren,

Die een' nieuwen prikkel teelt,

En ons aanzijn gaat verloren,

Noch verdubbeld noch gedeeld...

't Is de dood, de dood volkomen,

't Is een nacht, ontzettend digt,

Waar alleen 't genot in droomen —

En 't geluk in blindheid ligt;

't Is een toekomst, zwart van vlagen,

't Is een uitzigt, diep in rouw,

En in 's levens zomerdagen

Reeds voor 't hart een winterkou;

't Is het graf van duizend zaden,

Die verstikken in hun rust,

En de slaap van doel en daden,

Voor hun werking mat gefust.

Daarom welkom bij 't ontwaken,
Bij 't verkwikken in dien gloed,
Die 't bevrozene op doet blaken
En de kiemen botten doet;
Die u 't aanzijn zal doen schatten,
Na 't ervaren van 't gemis,
En het eenig heil omvatten,
Dat geen vlugtig droombeeld is;
Dat getrouw ons blijft verzellen,
Al zijn bui en vlagen guur,
En de schaal doet overhellen
Van het meerder zoet dan zuur;
Dat den scherpgepunten doren
Uit ons bogtig voetpad rooit,
En de bloemen op doet gloren,
Die er God heeft neêrgestrooid...
Dat verwacht u: u die zegen,
U die mildbebloemde baan:
't Licht der liefde straalt haar tegen;
't Stroomt voor u die toekomst aan.
U verwacht zij, al die weelde,
Die geen wereld ooit u kocht,

Die geen brein zich ooit verbeeldde,
Voor de ziel haar smaken mogt . . .
Dat zal de uwe volop mogen,
De uwe schatten wat zij smaakt,
En op d'eerrang zich verhoogen,
Dien uw hart u waardig maakt;
Borst en boezem zal zich heffen,
Als hun adel wordt beloond,
En die geest zich overtreffen,
Die zoo treflijk in u woont;
Hoog zal spier en zenuw zwellen,
En wat ader klopt en leeft,
Als dat heil u toe zal wellen,
Waarvan de aard geen weêrga heeft;
Als de bron van al uw streven,
Die met voller aandrift stroomt,
Naar wat einden heen gedreven,
Uit de hartâar boven kooft;
Als het loon van 't rein geweten
En den trouw volbragten pligt,
Door den ondank wuft vergeten,
In den arm der liefde ligt;

Als gij 's werelds nietig schimpen
Moogt verachten met haar' lof,
En uw wenschen in leert krimpen
Tot uw eigen huis en hof;
Als ge, een minnend wijf aan 't harte,
Dat uw oog ten spiegel kiest,
Al des levens smaad en smarte
Voor een ijdel spook verliest;
Als gij, schuw van 't ruchtbaar tieren,
Dat het vreedzaam hart vervaart,
Feestdag aan haar zij' moogt vieren,
Als uw liefste plaats op aard'; —
Als zij, schaamrood en verlegen,
Nog met de onschuld op 't gelaat,
Aan uw' boezem neêrgezegen,
De armen om uw' schouder slaat;
Als haar tong niet waagt te reppen
Wat haar ziel met vreugd vervult,
Maar een blos u hoop laat scheppen,
Dat gij vader heeten zult; —
Als gij zalig, na 't herleven
Uit het doorgefolterd uur,

U ten toppunt ziet verheven
Van den eerrang der natuur;
Als het pand, van God geschonken,
In vervoering zat gestreeld,
De eerste reis zijn lieve lonken
Dartel tusfchen beiden deelt;
Als ge, uzelv' verrukt te buiten
En verteederd van 't gezigt,
Beiden wilt in de armen fluiten,
Nu de moeder, dan het wicht;
Als gij, weêrzijs diep bewogen,
't Hart in tranen opgeweld,
Borst aan boezem toegevlogen,
Ziel en adem zamenfmelt...
o Dan zult gij, dan beseffen,
In het volst genot er van,
Wat geen luitsnaar ooit kon treffen,
Maar mijn hart u wenschen kan;
o Dan zult gij, wis dan vragen,
Aan uw' rijkdom vastgeboeid,
't Oog in wellust rondgeslagen,
Waar op aard een doren groeit?

o Dan zult gij, dan bevatten,
Dan gekleefd aan vrouw en kind,
Wat hij zalig is te schatten,
Die in huis zijn' hemel vindt.
Ligt dan poogt gij, dan te malen
Al het voorregt van uw deel,
Maar te koud zijn al de talen,
En uw klanken zullen falen
Als de noten, die ik speel.

A A N E E N

BEVROZEN VLIET.

V lietje, dat des zomers speelt,

's Levens lagchend zinnebeeld

In het kabblend varen;

Vlietje, dat langs d'oeverkant,

Tusfchen bloem en distelplant,

Voortgleedt met uw baren;

Vlietje, thans zoo koud als lood,

Treurig zinbeeld van den dood,

Dien wij tegenroeijen;

Vlietje, dat, tot ijs versmeed,

Langer niet van murmlen weet,

Langer niet van vloeijen:

AAN EEN BEVROZEN VLIET.

Zijt gij, in die wisseling,
't Zinbeeld der vernietiging,
Die wij cijnbaar blijven?
Zegt mij uw gestollen vloed,
Vlietje, dat ik stuiten moet
En als gij verstijven?

Zie! nog snel ik spelend voort,
Stoei en dartel langs uw' boord,
Als uw golfjes deden;
En geen adem vliegt voorbij
Of ligt zwijm ik neêr als gij,
Waar uw golfjes gleden.

Vlietje! wat vooruitgezigd!...
Maar van waar op eens het licht,
Dat ik neêr zie stralen?
Wilt gij, door dien glans gestreeld,
Vlietje, mij een blijder beeld
In uw trekken malen?

't Len-

't Lenteluchtje wappert aan,
't Loover is aan 't opengaan
En bekranst uw zoomen;
't Zilver van uw baren smelt
En de ontdooide bronâar welt,
Om op nieuw te stroomen.

Ja, voorwaar! een zelfde gloed
Zal mij koestren, als uw' vloed,
Waar mij 't slijk moog' dekken;
En mijn wijdverstoven asch,
Als uw kil verstijfde plas,
Weêr tot leven wekken!
Vlietje, dat dien ochtend beidt,
Predik mij de onsterfelijkheid.

OP DEN EERSTEN TAND

VAN MIJN JONGSTGEBOREN

Z O O N T J E.

Triomf, triomf! hef aan, mijn luit,
Want moeder zegt: de tand is uit!

Laat dreunen nu de wanden!

Eerst gaf Gods gunst het lieve wicht
Den adem en het levenslicht;

Nu geeft zij 't wichtje tanden.

Triomf, triomf! God dank er voor,
Want moeder zegt: de tand is door!

Nu lof en lied verheven!

Geluk nu, kind, met spel en zang!

Besteet het wel, bewaar het lang,

Wat u Gods gunst wil geven.

Bewaar het lang, bestee het wel:

Een goed gebruik is Gods bevel:

Laat u dat voorschrift leiden;

Hou, u ten nut en hem ten dank,

De tandjes wit en 't zieltje blank;

Zoo knagen geen van beiden.

Groei op, groei op! word groot en goed;

Win treflijk aan in kracht en moed

Om lot en leed te tergen;

En wie u 't eerloos hoofd moog' biên,

Laat, jongen, laat uw tanden zien,

Waar eer en pligt het vergen.

Groei op, word braaf, bekroon mijn doel:

Laat vroeg uw ziel van diep gevoel

Voor regt en waarheid branden!

Belach der boozen wrok en wraak,

En neem altoos der braven zaak

Manmoedig op uw tanden.

Groei

Groei op, word vroom, word rijk in deugd!
Laat nooit mijn oog, dat weent van vreugd,
Om u van weemoed krijten;
En geve u God, tot aan den dood,
Een eerlijk stukje daaglijksch brood,
Waarop uw tandjes bijten!

T R A N E N.

Loodzwaar weegt de rampspoed neer
Op het krimpens harte;
Angstig hijgt de ziel naar lucht,
Onder 't wigt der smarte.

Droeven, neen, niet onverhoord
Vliegt die zucht daar henen;
De Almagt stond u tranen toe:
Droeven, gij moogt weenen.

o Hoe fel het noodlot zweep',
Losbarste in orkanen,
o Nog heeft het zuur zijn zoet,
Nog de smart haar tranen.

Plengt

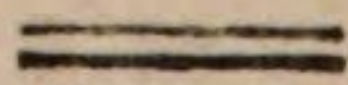
Plengt hen', droeven, stort hen uit,
Wie te zwaar moet tillen!
De Almagt stond die tranen toe
Om dat leed te stillen.

o Ik heb den troost geproefd,
Dien de tranen brengen,
En alleen die smart beklagd,
Die geen traan kon plengen.

Tranen rollen 't wigt van 't hart,
Dat in 't wee wil stikken;
Als de ziel van dorst verfmacht,
Laven ze en verkwikken.

Oost noch West heeft sap noch kruid,
Die den lijder troosten;
Tranen zijn hem rijker fchat
Dan het West en 't Oosten.

Droeven, beurt het hoofd omhoog
Door uw jammren henen;
Schaatren moog' de dartle vreugd,
Maar de smart mag weenen.

D E D O O D
V A N
E G M O N D E N H O O R N E.

MET DEN GOUDEN EEREPRIJS DER MAATSCHAPPIJ
VAN TAAL EN DICHTKUNDE IN DEN
JARE 1806 BEKROOND.

Laat gansch Europa weten,
Dat Spanjes rijk alhier voor eeuwig is vergeten;
Dat geen gebied op aard (hoe diep gegrond het schijn')
Daar 't regt is onderdrukt, kan ooit bestendig zijn;
En ieder Vorst graveer in hart en in gedachten
't Gevaar, van wet en volk gering te durven achten.

O. Z. VAN HAREN.

D E D O O D
V A N
E G M O N D E N H O O R N E.

Vaar op, mijn geest, met trotsche vleuglen,
Vaar op, schud af 't onwaardig stof,
Verbreek, ontvlugt uw trage teuglen,
Ontwaak: het geldt der vaadren lof!
Wat eedler wedstrijd moogt gij wagen?
Zie de eerkroon schitteren: durf haar vragen,
In 't roemrijk kampen onvervaard;
Stijg op, met stout ontvlamde zinnen!
Neen, wie geen glorie poogt te winnen,
Maakt zich de glorie nimmer waard.

Bruis door mijn aders, bruis er sneller,
Heldhaftig bloed van vrije teelt!
Blaak, gramme wrevel, blaak er feller,
o Wrok, ten erffchat me aanbedeeld!
Dat Rome naast Athene zinke,
Maar Neêrlands grootheid voller blinke,
En ftraal' met onuitwischbare eer!
Dat elders lof noch wierook ftijge,
Maar wie hier aarzle, wie hier zwijge,
Befnaar' het speeltuig nimmer weêr!

Ja, Spanjaards! hoort de gloriëtoonen,
Der vaadren fchim ten zoen beloofd!
Voelt de offers van hun brave zonen
Ontvlammen op uw fchuldig hoofd!
Blijve op uw laafte, uw verfte neven
De fchandfmet van uw gruwlen kleven,
Uw misdrijf ftaan in 't aangezigt;
En moge uw kroost, met fchrik ontweken,
Den vloek weêr op uw graven fpreken,
Bij 't rijzen van ons zegendicht!

Gefchiedrol, ſchets me, op gouden bladen,

Der vaadren deugd, in volle pracht;

Ontſcheur der beulen euveldaden

Den fluijer van der jaren nacht:

Maal Breërô, door 's lands zieltirannen

Met ſtam en eedlen wreed verbannen,

Ter prooi aan 't ongenadig lot;

Maal Willem, de eer van Nasfaus bloede,

Ten offer aan verraad en woede

En Hoorne en Egmond op 't ſchavot.

Ja, ſchimmen, die, aan 't graf ontweken,

Me omzweeft en op mijne offers ziet!

Gij ſpoort niet vruchtloos me u te wreken,

Gij wijst vergeefs me uw wonden niet.

De ſtroomen bloeds, die nog ze ontvloeijen,

Doen feller 't mijne in de aadren gloeijen

En blaken 't hart in ſtouter drift;

Het hart, dat liefde tot zijn vaders —

Dat wrok en haat tot hun verraders

Met vlammend vuur zijn ingegrift!

Ja, 't gloeit voor u, vergode schimmen,
Voor u, die de onmagt stout vergat,
En 't vratig monster dorst begrimmen,
Dat met zijn' klauw u hield omvat;
Voor u, die 't kloek hebt afgestreden
En 't stervend op den nek dorst treden,
Gesteund alleen door eigen moed;
Voor u, die, kampende om uw telgen,
Het aan uw bloed zich zat liet zwelgen,
Ter gunst' van uwer zonen bloed!

Zoo trouw slechts vliegt de ontruste moeder
Den woesten wolf in wanhoop aan,
Die hongrig huilt om roof en voeder,
En tanden naar haar kroost durft slaan:
Zij leert gevaar en nood verachten,
En woedt te meêr met leeuwenkrachten
Hoe 't ondier haar te meêr benaauw';
En, zwicht zij, moê geweed, ten leste,
Zij geeft het al haar bloed ten beste,
Maar redt haar' zuigling uit zijn' klauw.

Waar

Waar heen, waar heen dan holt ge, in 't woeden,

En spilt, barbaren! ijdele kracht?

Vreest leeuwen, die hun welpen hoeden,

En spotten met der tijgren magt.

Hoe ver dan, Flips! te ontzind bezeten,

Verheft gij vloek en gruwelkreten

En tast gij schuld en offers op?

Hoe lang dan 't vruchtbaar bloed te plengen,

Dat wraak en wrekens voort zal brengen,

Ten zoen van elk' verzwolgen drop? —

De geest des kwaads, zijn' poel ontvlogen,

Koos Spanjes erf ten liefsten buit,

En spoog het gift, er ingezogen,

Op Neêrlands grootschen wasdom uit.

Hij steunde en stijfde, in 't hitsend stoken,

De heerschezucht, uit haar hol gebroken

En voor den kreet van 't regt verdoofd;

Hij dagvaardde, ijlings neêrgestoven,

Den zieldwang uit de hel naar boven,

En braakte een' Alva, hun aan 't hoofd.

Het komt, het monster: 't nadert wreckend,
En brast aan 't bloed, waarin 't zich baadt;
Het komt, het is van God geteekend,
Het is gebrandmerkt in 't gelaat.
Hij komt, die Alva: de aarde trilde;
De moord vlamt uit zijn' blik in 't wilde,
En 't bloed spat op zijn' tred omhoog;
Hij komt, en fcherpt op prooi de tanden,
Met banvloek in de ontvleeschte handen
En martling in 't afzigtlijk oog.

Min schriklijk woedt, met ijzren horen,
De dolle stier, op roof verhit;
Het boschzwijn wet, in mindren toren,
Den krommen slag tand van 't gebit;
Min gruwzaam branden ze, in hun woede,
Dan Alva brandt, in koelen moede,
En loos zich wringt in slangenplooï;
Meer vreeslijk en door niets bedwongen,
Aast, grijpt hij, aan zijn hol ontsprongen,
En Hoorne en Egmond is zijn prooi!

Waar

Waar zinkt ge, ontdaan van pracht en luister,
Geschonden en in 't stof verlaagd,
Waar zinkt ge uit praallicht weg in duister,
o Neêrland, pas ontloken maagd?
Wie ruilt, van helfchen nijd aan 't blaken,
Den blos voor doodverw op uw kaken,
En smet u laf in 't schoon gelaat?
Wat haalt ge op eens, verrezen wonder!
Het hoofd, in d'eedlen opgang, onder
En dooft in nacht uw' dageraad?

De bliksem, van 't gebergt' geschoten,
Sla marmren tranen neêr ten val:
't Gewigt der ijzren donderklooten
Roll' bergen af in 't angstig dal:
Door feller slag op slag getroffen,
Dreigt Neêrland dieper neêr te ploffen,
En waggelt op d'onvasten voet;
En 't land, geschokt door zoo veel weeën,
En 't land, ontwoekerd aan de zeeën,
Zinkt neder in een zee van bloed.

Vergeefs acht de onschuld nog zich veilig
En vest haar' steun op hechten grond:
't Geweld acht heilig noch onheilig,
En gilt zijn moordleus krijfchend rond.
Vergeefs dat Hoorne, in vaste handen,
Den zeestaf klemt der Nederlanden,
En langs den vloed hunn' roem verbreedt;
Dat Egmond, wien 't zijn beul benijdde,
De zege ontscheurde aan Thermis zijde
En 't blozend Frankrijk fiddren deed.

Vergeefs, daar alles ligt gefchonden,
Werpt de onmagt nog, als laatften fchoor,
't Gewigt van eeden en verbonden
Ten flagboom aan de heerschzucht voor:
Vergeefs, zij fchopt dien dol aan ftukken
En woedt en raast, in 't voorwaarts rukken,
En teistert met vergifte roê,
En trapt en wringt, in 't vlamwend wreken,
Het regt, dat overluid wil fpreken,
Met looden voet den gorgel toe.

Vergeefs, dat godsvrucht, deugd en reden,
Met zusterlijken band omgord,
Gewetensdwang voor de oogen treden,
Die blindlings op haar nederstort:
Vergeefs! hij zwaait, van woede dronken,
Den blaauwen toorts van solfervonken,
En spuwt den vloek van 't outer neêr;
En grijpt, met roodbebloede tanden,
In 's hemels naam, zijne offeranden
En maakt den moord zijn godsdienstleer'.

Vergeefs dat alles dreig' te stikken
In 't smetten van de ontfloken lucht;
Vergeefs dat voor des ondiers blikken
En edel en onedel vlugt';
Vergeefs, het blaast zijn gift in 't ronde,
Schoon 't hijgend Neêrland zink' te gronde,
En 't monster naast zijn prooi verga!
Vergeefs, het stort, van spijt te wreeder,
Verscheurende op zijne offers neder
En braakt wat vliedt zijn' zwadder na!

Blink

Blink uit, blink uit, o deugd der vaadren!

't Gevaar is keurtoets van den moed:

Grijp aan 't gedrogt in hart en aadren

En wring 't zijn gift in eigen bloed!

Waakt op, gij helden! vliegt te wapen:

Geen leeuwen zijn voor 't juk geschapen,

Geen wilkeur sleep' ze aan ketens rond!

Waakt op, vergruist het dwanggevaarte,

En doet een' troon van looden zwaarte

Verzinken in uw' drasfen grond!

Ja, glansrijk blinkt gij de aarde in de oogen,

En heft het hoofd in eedle spijt;

Wat eer met de eeuwen zij vervlogen,

Uw eer bekreunt zich lot noch tijd!

't Geweld moog' met gejaagde stappen,

Door magt van drommen 't land vertrappen

En martlen waar het reiken moog':

Wat baat er magt? wat baten drommen?

De dwang moog' flaven neêr doen krommen,

De helden staan den dwang te hoog!

Terug

Terug dan ! wendt uw vloekbanieren ,
Gij hecht ze in vrijen grond niet vast ;
Terug ! wij kunnen zegevieren
Of, beulen ! sterven , als 't ons past.
Geen bloedplakaten noch schavotten ,
Geen foltring zal de vastheid knotten ,
Geworteld tot in 't vrij gebeent' :
Geen onmagt zal den moed verdooven ,
Die , wisselkans en lot te boven ,
Zijn veerkracht aan 't gevaar ontleend.

Terug dan , Flips , met al uw benden !
Vlie schaamrood naar uw trotsch gebied ;
Terug ! al kneust ge ons lijf en lenden ,
Ons weigrend harte kneedt gij niet.
Keer weer ! kies ander volk tot slaven ;
't Wil hier geen koningen tot graven ,
't Wil hier geen kluisters tot zijn wet ;
't Wil eigen meester zijn en heeten ,
't Wil regt en vrijheid van geweten
En teuglen wie het palen zet !

Neen ,

Neen, roem van Neêrlands heldentallen,
Heldhaftigst in uw martelstraf!
Neen, vrees niet dat, in 't roemrijk vallen,
De vrijheid met u zinke in 't graf:
Niet nutloos, Egmond! zult gij sneven,
Niet vruchtloos, Hoorne! komt ge om 't leven:
De schuld ontgaat haar vonnis nooit!
Uw asch verstuiv' met vloed en vlagen,
Zij zal een' oogst van helden dragen,
Als zaad, in vruchtbren grond gestrooid.

Gelijk als de eik de trotsche toppen
In statelijker stilte hult,
Als Iris glans de zilvren droppen
Met zevenverwig licht verguldt;
Maar vreeslijk ruischt met forfcher takken,
Als damp en neevlen zamenpakken,
En dekken 's hemels glans en goud;
Maar schriklijk zweept met taaier roeden,
Als bui en blikfems op hem woeden
En sidring rondspookt door het woud:

Zoo

Zoo laagst ge, in rust gezonken leeuwen,
Door 't zoet der stilte in slaap gekust!
Zoo scheurde ge, op de gruwelschreeuwen,
U briefschend los uit slaap en rust;
Zoo stegen uw ontwaakte krachten,
Ten schrik van de aangestuwde magten,
In 't barnen van den bangen nood;
Zoo blonkt ge, in 't huilen van de orkanen,
En schudde trotscher de eedle manen,
Van bloed uit eigen aders rood.

Pal stondt gij, pal als hechte rotfen,
Waarop de zee haar baren breekt;
Wat golven ook u tegenklotfen,
Geen golfslag, die uw' grond doorweekt:
De branding beuke op dam en dijken,
Zij brengt hun bouwstof in de slijken,
Die ze op de stranden nederplast:
't Geweld moge, in 't verwoestend wrokken,
Uw ingeschapen sterkte schokken,
Het schudt haar wortels dieper vast.

Pal stondt gij, pal, wat beefde of bukte,
Wat zwichtte of viel, vermast van 't leed,
't Zij vreemd geweld u tegenrukte
Of eigen kracht uzelv' bestreed;
't Zij 't ruig des volks den wraakdolk wette;
Den stormram in den tempel zette
En kerkroof pleegde, in blinden moed;
't Zij priesterwoede knarsetandde,
't Geweld naar eedler offers brandde
En weêrwraak nam op schuldloos bloed.

Die offers waart ge, onwrikbre helden,
Verheven twee, in trouw beroemd,
Gij, van wier deugd uw telgen melden,
Wier graf ze omtuilen met gebloemt'!
Gij, Egmond, beuklaar in 's lands kampen,
Gij, Hoorne, borstweer in 's volks rampen
En borgen van 't bezworen woord;
Gij, roersels van der zonen zangen,
Gij, door 't gespitst verraad gevangen,
Gij, door 't gehitst geweld vermoord!

U voegt zij, de eerkroon, die wij strenglen,
In kinderlijk gevoel vereend,
En met cipres en lauwers mengen
En tranen, die de erkentnis weent;
U, in 't geloei der martelvlagen,
Door de eigen stormen neêrgeflagen,
Gestort uit opgestegen pracht;
U, tweelingzonnen, zaam verschenen,
Na d'eigen luister, zaam verdwenen,
Bij 't zinken van der gruwlen nacht.

o Euvlen, die op de eeuwen smetten!
o Jammren, zonder grens en spoor!
De bloedraad spuwt op eed en wetten
En dreigt en straft er de onschuld voor!
't Geweld verschopt het regt vermetel
En zet den moord op d'open zetel
En daagt er zijn' verwezen buit,
En maakt er, in zijn schrikgedingen,
Zijn regters tot zijn doemelingen,
En 't misdrijf spreekt er 't vonnis uit!

Maar waar , waar stort ge uw offerande ,
Tirannen , voor hare onschuld doof !
Brengt dan de op haar geworpen schande
U de eer , die gij ze ontrukkt , ten roof ?
Vergeefs uw gruwlen op te tasfen !
Uwe offers zijn uw magt ontwasfen ,
Al zwelgt gij elken droppel bloeds :
Geen schanddood vlegt hun roemrijk leven ,
En Flips zal diep geschandvlegt sneven ,
Al sneeft hij op een zegekoets.

De parel , schoon de kolk der aarde
Hare ingedreven pracht bedekk' ,
Behoudt haar kostbare eigenwaarde ,
't Zij slib en slijk haar' glans bevlekk' ;
Zij schept geen praal uit vreemden luister ,
Zij mist geen schoon door schendig duister ,
Die toets door eigen krachten houdt ;
De kroon doe ze in haar schittring blinken ,
De golfslag doe haar dieper zinken :
Haar pracht hangt af van slijk noch goud.

Stijgt

Stijgt op dan, offers! trots de ellende
En 't rot, dat op uw grootheid grimt;
Wat zegt het, of de deugd in 't ende
Den zetel of 't schavot beklimt?
Zij streev' langs purperpraal der hoven
Of langs de ladderfport naar boven,
Eén standpunt wacht ze aan d'eigen top:
't Geweld verdrukk' haar langs hoe wreeder,
Het ploff'ze in graf en afgrond neder,
Zij stijgt ten zelfden hemel op!

Verheft dan 't hoofd, verheft het moedig,
Al bukt ge uw' hals voor 't moordend staal;
't Geweld vervolg' zijn zege bloedig,
Uw neêrlaag is uw zegepraal.
Valt vrij ter prooi aan uw' verkloeker,
Uw roem betaalt uw bloed met woeker
En vlamt op uw tirannen neêr;
Dat vrij het rot van wraaklust brande,
Zijn zege meldt zijne eeuwge fchande,
Uw neêrlaag meldt uwe eeuwige eer.

De schrikdag naakt met slepende uren,
De zon verschuilt haar schaamrood licht,
De gruwel spookt door Brusfels muren
En 't moordtooneel staat opgerigt.
't Is daar, waar vorsten trouw vergelden,
Daar loonen beulen dienst van helden
En schenken deugd haar martelkroon;
't Is daar, waar 't zwaard het bloed zal plengen,
Dat Neêrlands zaak voor God zal brengen
En 't pleit hernieuwen voor zijn' troon.

Wie zijn zij, die, met kalm geweten,
En 't oog ten hemel opgebeurd,
Bij 't schaatren van de lasterkreten,
Ter strafplaats worden heen gesleurd?
Zijn 't muiters, die hunne eeden smetten,
Of stavens van verbond en wetten,
Of wrekers, waar een dwingland heerscht?
Wat kreunt het zich de ontwaakte woede?
Ze ontvlamt en zwiert haar teisterroede,
En oefent haar op de onschuld 't eerst.

Vaart voort dan, durft dan vonnis vellen,
Barbaren, in uw vreeslijk pleit;
De deugd moog' vrij haar regten tellen,
Hare onschuld is haar gruwzaamst feit.
De schrik treedt voor, de beulen naken,
De wroeging slaapt, de gruwlen waken
En 't strafzwaard wankt in 'smoorders hand;
Zijn offers liggen neêrgebogen...
't Wendt eensklaps alles de angstige oogen
En 't eerlijkst bloed stroomt weg in 't zand.

Waakt op! wat mart ge, in 't hart verflagen,
Gij, die op 't ijslijk schouwspel staart?
Wat smoort ge uw' wrok in pijnlijk klagen,
Daar 't bloed der vaadren druipt van 't zwaard?
Waakt op! scheurt los de uitheemsche banden!
Doopt in dat bloed de ontboeide handen,
En heft ze, dat de hemel 't ziet!
Zweert, met dat eigenst bloed in de aders,
Zweert wraak aan uw vermoorde vaders
En breekt die heilige eeden niet!

Wischt af dan van de ontvlammende oogen
Den traan, die langs uw wangen beeft;
Geen nood! schoon beide uw pijlers bogen,
Triomf! de laatste drieman leeft!
Hij leeft, ten val van 't woedend Spanje,
Hij leeft, die Willem van Oranje,
Die grootste van zijn' naam en bloed;
Hij komt, uw' hoon ter wraak geschapen,
Hij komt en zwiert zijn vreeslijk wapen
En boeit de krijgskans aan zijn' moed.

Hij zal 't gedrogt met kracht bespringen,
Dat nog de moordkaak openspart;
't Moog' zich in duizend bogten wringen,
Hij zal het treffen tot in 't hart.
't Moog', van gefarde spijt aan 't blaken,
Zijn giftvuur hem in de aadren braken,
En wonden door bedekt venijn:
Nog stervend zal hij 't vaster grijpen,
De krachten 't uit de lenden nijpen
En schutsgod van zijn nakroost zijn!

Ja,

Ja, Spanjaards! 't uur der wraak zal komen:

Uw misdrijf heeft uw straf bepaald;

Dat kostbaar bloed, dat ge eens deedt stroomen,

Wordt duizendvoud door 't uw betaald.

De wormen, die gij dacht te treffen,

Die wormen zullen 't hoofd verheffen

En wroeten 't reuzenbeeld ten val!

Diep zal uw trotschheid nederstorten

En de ingetrokken flagwiek korten,

Die langer u niet heffen zal.

Vergeefs, door waan alleen gesteven,

Beurt gij den kop, van kracht beroofd;

Door diepe schande neêrgedreven,

Kromt hoogmoed eindelijk 't hangend hoofd.

In 't eind zal uit den drang der baren,

Uit d' ijzren nacht van tachtig jaren,

Ons praallicht schitteren aan 'den trans;

Dan zal uw luister, moê van blinken,

In d' opgespatten bloedstroom zinken

En dooven zijn' getaanden glans.

Dan zal, na duizend heldenstukken,
Waarvan 't verhaal 't begrip verbaast,
De leeuw zich 't eerloos juk ontrukken
En straffen, wat op roofbuit aast.
Dan voelt gij, door zijn' tand verbeterd,
Uw knagend hart van een gereten,
En Munster brengt aan Brusfel wraak!
Dan zult ge u laf en weerloos neigen
En smeeken, wat gij trotsch dorst dreigen
En vlugten met verwonde kaak.

Zoo bukt zich de adder eindelijk neder,
Die vruchtloos al haar gift verspoog,
En wringt zich krimpens heen en weder,
Met afgestreden spijt in 't oog.
Zoo voelt zij, in 't venijnig knagen,
Zich door den Hercules neêrgeflagen,
Wiens knods zij aangrimt tot haar straf;
Zoo kromt zij zich, in 't pijnlijk boeten,
En kust en lekt 's verwinnaars voeten
Met tandelooze kevels af.

Triomf! 't gedrogt is wél getroffen!

Het stuiptrekt met gekneusden kop!

Triomf! het heft, in 't nederploffen,

Met veerkracht Neêrlands grootheid op!

Die grootheid zal, na 't schendig kwijnen,

Met ongeziene luister schijnen,

De zaamgepakte wolken door;

Die luister zal geen perk gehengen:

De wereld zal hem offers brengen

En de afgunst knielen voor zijn' gloor.

Dan, plekje gronds, zoo hoog in waarde,

Met kostlijk bloed zoo mild besproeid!

Dan ziet eens de onderworpen aarde

Haar noodlot aan uw' wenk geboeid;

Dan wacht ze, op haar verspreide gronden,

De wetten uit uw koopren monden

En buigt voor uw geveld geweer;

Dan, helden! brengt uw looden donder

Den trotschaard, die u 't hoofd biedt, onder

En smakt hem in zijn onmagt neêr.

Dan dwingt gij, d' aardbol omgevaren,

De zee uw' breidel in de keel;

Dan brengt ze, als offers van haar baren,

U fchatting van elk werelddeel.

Haar kolken laat ze u weerloos peilen;

De winden wenden naar uw zeilen

En rollen Neêrlands wimpel rond;

Trotsch heft ge u op, uit dras en duister,

Tot fcheppers van uw' eigen luister,

Als fcheppers van uw' eigen grond.

Zoo fpat de bergsprong, lang bedolven,

De weigrende aardkorst forsch van een,

En ftroomt, met opgehoopte golven,

Door vlekken en door vlakten heen.

Geen mastbosch fluit op nieuw zijn' kerker;

Hij breekt, bij elke welling fterker,

Den weêrftand, die zijn' loop verftoort;

Hij fcheurt de klippen, die hem tergen,

En rolt zich, uit het hart der bergen,

Tot in het hart der zeeën voort.

Maar,

Maar, vliedt eens voor der stormen woede

Die welstroom naar zijn' oorsprong weêr,
Zinkt eenmaal (dat de hemel 't hoede!)

Ons erf, op nieuw, geschandvlekt, neêr:
Blijf, God der vaadren! 't kroost bezielen;
Laat, wat de orkanen ooit vernielen,

Zijn deugd onwrikbaar naast zijn' moed;
Laat d'ouden wrok 't op nieuw ontsteken,
't Op nieuw zijn Hoorne en Egmond wreken,
Als telgen van hun wrekers bloed.

Laat, zoo naar de eeuwge wet der dingen,

Een wisse nacht den dag verdrijft,
Een nieuwe bron van licht ontspringen,

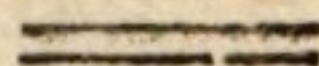
Die d' ouden loop met roem beschrijft;
Maar komt in 't eind, na 't heilloos dooven,
Geen andre zon voor Neêrland boven

En bukt zij voor der jammren last,
Laat, wordt haar roem in puin begraven,
Haar helden niet vergaan als flaven,

Maar vallen als 't aan helden past.

Zoo

Zoo stort een eik, in 't hart getroffen,
Met onweêrhouden kracht ten grond,
En jaagt, in 't vreeslijk nederploffen,
Een' dubblen schrik den omtrek rond;
Zoo slaat, in 't aaklig dreigend weder,
De donder wat hem afstuit neder,
Als hij in d'afgrond nederfchiet;
Zoo zink' de Belg, gedoemd te zinken,
En loochen', was hij groot in 't blinken,
In d'ondergang zijn grootheid niet!

S C H E E P S V A A R T.

't **L**even wentelt, zonder spoor,
's Werelds wijde kolken door,
Krult en rolt zijn woeste baren;
Wisfelt telkens tij en stroom,
Worstelt tegen strand en zoom,
Ree en haven misgevaren;
Stijgt en stort met d'eigen spoed,
In gedurige eb en vloed.

Tuimlend over baar en schuim,
Zwalpen we op 't onmeetlijk ruim,
Zoeken, waar we een legplaats vinden;
Slingren beurtlings heen en weer,

Dob-

Dobbren op en domplen neêr,
Prooi en fpel van zee en winden;
Afgestroomd en voortgeroeid,
Naar de branding ebt of vloeit.

Och, zoo menig, naakt en bloot,
Heeft geen riemen bij zijn boot,
En vergaat op bank en bedden;
Och, zoo menig, moê en mat,
Neêrgeplast in 't woelend nat,
Moet met zwemmen 't leven redden;
Och, zoo menig roeit en rept,
Maar het nijdig water ebt.

'k Heb op reis er meest gepraaid,
Die op klip en bank verwaaid,
Met hun wrak in 't wilde ftoven;
'k Zag er zonder want of dek,
Boord en bodem rank en lek,
't Hoofd met pompen naauwlijks boven;
'k Zag er worstlen met d'orkaan
En met man en muis vergaan.

Zeld-

Zeldzaam, die op roer en zwaard,
In een drijvend schuitje vaart
En geen diepte heeft te peilen;
Die de baren dartlend kneedt
En den wind te kluistren weet
En laat labbren in zijn zeilen;
Die, bij 't stormen van den nacht,
Op zijn anker d' ochtend wacht.

Echter niet te ver van reê,
Zeilers op de levenszee,
Want het spookt op elke hoogte;
Velen, u in vaart gelijk,
Boorden zich in zand en slijk,
Zitten zuchtende op de droogte,
En geen gunstig watergod
Maakt op nieuw hun scheepje vlot.

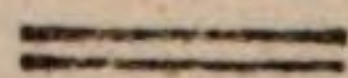
Neen, geen blinkend koningsjagt
Heeft den wind en 't weêr in pacht,
Noch de golven prijs gekregen;
Meestal hangt een bui op zij,

Altijd

Altijd gaat er stroom en tij,
Meestal onzen wenschen tegen;
Altijd komt ons de eb te vroeg
En de vloed niet tijds genoeg.

Wilt gij echter troost en raad,
Roeijersgast en stuurmansmaat!
Vraagt geen trouw aan valsche stroomen;
Vest geen hoop op wind en weêr:
De afgrond onderschraagt het meer
En de branding dekt de zomen;
Leert den aard van 't element:
Best vermijdt men wat men kent.

Zweept de storm het ziedend fop,
Stuurt niet tegen 't noodweêr op:
Leert het anker tijdig haken;
Klimt een klip u tegen boord...
Maar waar dwaal ik, dwaze, voort?
Nutloos zet ik toorts en baken:
Redding komt van hooger hand;
Stuurlui zijn het wijst aan land.

OP DE GEBOORTE
VAN MIJN
JONGSTE KINDJE.

Nu zal weêr het feestlied rijzen,
Klinken zal het, fchel en blij;
't Zal ons zalig voorregt prijzen;
Pronk nu, lieve! juich met mij:
Griekenland had zeven wijzen,
Zeven kindren hebben wij!

Velen, in hun trotsche daken,
Gaven handenvol met goud,
Mogten zij 't zich eigen maken
't Wichtje, dat ge in de armen houdt;
Eens dat heil is al hun haken...
Wij genieten 't zevenvoud.

Laat de faam der Grieken zweven,

Dreunen luid hun lofgeschal;

Laat hun glorie langer leven

Dan hun grondvest duren zal:

Toch zijn onze kleene zeven

Mij het dierfte zevental.

Velen, nog met nijd bekeken,

Maar beklaaglijk in hun praal,

Hebben voor geen kroost te smeeken

In ontgloeide hartetaal;

Mogen 't brood er niet meê breken...

o Dat doen wij zeven maal!

Bral dan, Sparta! poch, Athenen!

Blinkt uw mindren bleek en dof;

Klink' het, langs uw' puinhoop henen,

Telkens van nog luider lof:

't Feestlied op mijn zeven kleenen...

o Daar is geen zoeter stof!

Velen, afgetobd van zwerven,
 Mat van zwoegen, zijgen neêr,
 Zien en zoeken rond naar erven,
 Vinden stam noch takken weêr;
 Neigen 't hoofd, helaas, en sterven:
 Wij herleven zeven keer.

Laat dan reeds een haartje grijzen,
 Grijzen in het zomertij',
 Luid zal toch het feestlied rijzen,
 Klinken zal het schel en blij:
 Griekenland had zeven wijzen,
 Zeven kindren hebben wij!

OP DEN DOOD

VAN MIJN ZESJARIG

DOCHTERTJE.

Menig traantjen is gevallen,
Dierbaar lijkjen, op uw graf,
Maar, helaas! met geen van allen
Viel mij 't wee den boezem af;
Menig zuchtjen is gevaren,
Is gevloten uit mijn hart,
Maar niet een, hoe veel zij waren,
Gaf verligting aan mijn smart:
'k Zal beproeven, dierbaar wichtje,
Dat Gods wil verengeld heeft!
Of een treurig lijkgedichtje
Adem aan mijn' boezem geeft;

'k Zal

'k Zal beproeven, of mijn snaren,
 In mijn lijden al mijn troost,
 Ook het hartzeer doen bedaren
 Bij de lijkbaar van mijn kroost.
 Ja, o ja, aan u te denken,
 Lieve, die ik nooit vergeet,
 Schijnt een ftıl genot te fchenken
 Aan mijn diepgekankerd leed.
 Waar ik kouder troost aanfchouwe,
 Stelt mijn fmarte zich te weer;
 Niets dan voedsel voor mijn rouwe
 Is de troost, dien ik begeer.
 Als de dag is aangebroken,
 Die mij vroeg tot zwoegen wekt,
 En ik de armen, uitgestoken,
 Naar mijn kroost hou heen geftrekt;
 Als ik ze allen aan zie fnellen
 Met een' kus en met een' groet,
 Dan vermaakt mij 't na te tellen,
 Dat het een te weinig doet;
 Dan verlustigt zich mijn fmarte
 In 't herdenken, keer op keer,

Dat ik u niet prang aan 't harte,

Die mijn wellust waart weleer.

Als ik de afgesloofde zinnen

Wieg in sluimer, moê en mat,

Dan schiet ijlings mij te binnen

Dat ik achtloos u vergat;

Dat mijn hoofd zich lei ter ruste,

En ik, lieve, niet vooraf

U aan 't hart floot en u kuste,

En mijn' zegen u niet gaf.

Dan verwekken duizend beelden

Van genoeg en geneugt',

Die mij eens zoo innig streelden,

Nog mijn ziel een sombre vreugd.

o Dan voel ik tranen komen,

Tranen om herdacht genot,

En nog eens van u te droomen

Is mijn laatst gebed aan God:

Hij verhoort het! 'k Heb u weder,

Nog eens weder, dierbaar wicht!

'k Sluit nog eens, ontroerd en teeder,

De armen u om 't lijfje digt;

'k Hoor

'k Hoor nog eens het vleijend kwelen,

Daar mijn ziel zoo graag aan hong,

'k Hoor nog eens het roerend streelen

Van uw tooverzoete tong.

'k Zie u weêr de leedjes reppen,

Vrolijk rennen, vlug en snel,

En uw hartje vreugde scheppen

In het fchaatrend kinderspel.

'k Zie nog eens de blijde rozen,

Rozen, die gezondheid strooit,

Op uw blanke koontjes blozen,

In een' gullen lach geplooid.

'k Zie . . . o hemel! zij verkleuren,

Zij verfchieten, doodsch en bleek;

'k Zie dat lonkend oogje treuren,

Dat zoo blij en dartel keek;

'k Zie dat hoofdje nederzijgen

En zoo droef die trekjes staan;

'k Hoor dat hartje pijnlijk hijgen

En zoo zwaar dien adem gaan;

'k Zie de smart het lijfje nijpen,

Dat zoo wreed gemarteld wordt;

'k Zie die handjes om zich grijpen,

Reeds zoo deerlijk uitgedord;

'k Zie het doodsblauw op die lippen

En het breken van dien blik;

'k Hoor een nokkend zuchtje glippen...

God! dat was de jongste fnik.

'k Zie het lijkjen op de sponde

Kil verstijven, bleek en naar;

Ik spring op en grijp in 't ronde,

En, o God! die droom is waar!

Waar, dat zoo veel vreugd vervlogen —

En mijn foltring is voortaan;

Waar, dat die gefloten oogen

Nooit voor mij weêr open gaan;

Waar, dat zoo veel hoop bezweken —

En mij deerlijk is ontruikt;

Dat die lipjes nooit meer spreken,

Die zoo dicht zijn toegedrukt;

Dat die handjes niet meer prangen,

Niet meer knellen, zacht en teêr,

En mijn natbeschreide wangen

Niet meer strooken — nimmer meer!

Waar,

Waar, dat niets mijn ziel wil streelen,

Die verdiept is in verdriet,

Dat geen heul mijn wond wil heelen,

Tranen noch gezangen niet.

Neen, o neen! onmagtig pogen!

't Krijtend hart ontzegt gehoor:

Geen vertroosten, geen vermogen

Geeft mij weêr wat ik verloor.

Hoe het uitzigt zich moog' hullen

En mij toelonke in de smart,

Och, wat zou het ledig vullen,

Dat blijft gapen in mijn hart?

Wat de toekomst moog' beloven,

Die het weerzien ons bespaart,

Engeltje bij God hier boven!

'k Wensch u nog terug op aard.

Zoo ik hooger magt vertooren'

En met God in 't oordeel treê,

Och, wie mag de rede hooren,

Als het hart bezwijmt in 't wee?

Lieve, maak' de smart mij schuldig,

Schuldig ook in 't morrend lied,

Neen, ik laat het graf geduldig
 Mijn verzvolgen blijdschap niet.
 Eenzaam wil ik dikwijls treuren,
 Dolen langs uw terpje heen,
 En wat troost mij op wil beuren,
 Luistren naar mijn smart alleen.
 U te misfen, u te derven,
 Aan mijn ziel zoo naauw verknocht,
 Afgemarteld u zien sterven,
 Snakken naar den ademtogt...
 Neen, o neen, wat wee moog' woeden—
 Vall' en pletter' op ons neêr,
 Slagen, die het hart doen bloeden,
 Doen alleen waarachtig zeer.
 Neen, o neen! mij lust te rouwen,
 Wee te klagen, ongestoord...
 God! ik zal dien slag onthouên:
 Hij heeft diep mijn ziel doorboord.
 Moog' zich minder smart verwinnen
 En in wuft gevoel vergaan,
 'k Hing met al te teêr beminnen,
 Lieve, zoo verkleefd u aan!

Moog'

Moog' wie wil de vleitaal hooren,
 Die de hoop verzint in 't leed,
 'k Heb zoo veel aan u verloren,
 Daar de hoop geen' vond voor weet;
 'k Moet aan zoo veel vreugd verzaken,
 Die mij 't leven had verzoet,
 'k Moet mij 't hart er los van maken,
 Dat bij 't pijnlijk fcheuren bloedt.
 'k Zoek vergeefs, van rouw beladen,
 Troost in mijn bedrukt gezin:
 'k Moet mijn liefde daar verzaden
 Aan een dierbaar pand te min.
 't Heeft zoo vaak des hemels zegen
 Mij doen fchatten dubbel hoog,
 En den last mij ligt doen wegen,
 Die mijn' fchouder nederboog;
 't Was mijn ziel ten lust gegeven,
 Sinds het de oogjes openfloot;
 'k Gaf het d'eerften kus in 't leven
 En den laatften in den dood...
 Treuren wil ik, eenzaam dwalen,
 Rouwen met verdoolden geest,

Duizendmaal uw' naam herhalen,

Lieve, mij zoo dier geweest!

De oogen wil ik opwaarts heffen

Naar den hemel, daar gij woont,

Of mijn stem uw oor mag treffen

En uw' aanblik nedertroont.

Dan eerst moogt gij, dan gelooven,

Als gij de oogjes nederflaat,

Op wat prijs uw vreugd hier boven

Uw' bedroefden vader staat.

Ligt dan kunt gij, bij 't aanschouwen

Van mijn diepgeknaagd verdriet,

't Eerste traantje niet weerhouên,

Dat de hemel schreijen ziet...

Neen, waar dwaal ik? dek hare oogen,

God, bedek ze voor mijn' rouw:

Laat haar niet beseffen mogen,

Wat haar heil verstoren zou.

Laat mij 't wee te zwaarder drukken,

Foltren boven kracht en taak,

En mijn' schouder dieper bukken

Zoo 't haar hooger zalig maak'!

Dat

Dat te bidden, dat te hopen,
Dat zij nu geen zuchtje loost,
Zet mijn' matten boezem open
Voor een' zachten straal van troost.
Dat gelooven, dat bedenken,
Dat haar heil geen palen weet,
Schijnt een' zoeter drop te schenken
In het bitter van mijn leed.

Z U C H T.

Waar heen, waar vlugt gij heen van uit mijn reikende oogen,
Vergeefs gebeden rust, verzwolgen in den stroom?
Waar heen, waar vaart gij voort, in ijdele hoop vervlogen,
Geluk, dat ik zoo dikwijls droom?

Wat let u, nijdig lot, zoo wuft in leed en lusten,
In 't wentlen onvermoeid en vriend noch vijand trouw,
Wat let u, nijdig lot, een enkle poos te rusten,
Waar ik zoo gaarne toeven zou?

Rol voort, rol vliegens voort uit gruwlen en uit plagen,
Der troonen puin voorbij en uit des aardrijks brand,
Die zee van jammren door en haar gezweept vlagen,
En zet me op 't eenzaam veld aan land.

Daar

Daar wil ik, daar mijn' loop, mijn vreedzaam leven leiden,
Van aardfche kwelling los en haar berouwd vermaak;
Daar wil ik, daar mijn dak, mijn needrig leger fpreiden,
Tot ik den laatften keer ontwaak.

o Zalig boven peil, wie, duister en vergeten,
Geen verder uitzigt kent dan langs zijn tierig veld,
En op zijn lagchend feest, met altijd blank geweten,
Zijn jaren bij zijn oogften telt!

Welzalig is hun deel, voor rang en roem verkoren,
Weldadig is hun flaap, door fpook noch droom verfchrikt,
Wie, in hun lage kluis, geen' andren donder hooren,
Dan die het vruchtbaar land verkwikt!

Daar wil ik, daar in rust, mijn eigen enten fnoeijen
En winnen fchooner vrucht, tot luister van mijn ftreek;
Daar, als de zomer brandt, mijn dorftig veld besproeijen
Met water uit mijn eigen beek.

Daar wil ik, 's ochtends vroeg, mijn grage kudde wekken
En grazen in mijn beemd, van kruid en klaver vol;
Daar, als de winter nijpt, mijn koude kleenen dekken
Met weeffel van mijn eigen wol.

Daar

Daar wil ik , 's avonds laat , in 't hangend groen verwijlen
En dolen met mijn gade in 't welig eikendal ,
Terwijl ons spelend kroost in wedloop aan komt ijlen ,
Wie 't eerst den nachtkus brengen zal.

Daar wil ik , diep geroerd , de stille maan belonken ,
Die 't hart tot weemoed stemt en 't ruw gevoel verfijnt ,
En schoon de wereld krimpt , in bloed en puin verzonken ,
Haar toch met d' eigen glans beschijnt.

Daar wil ik al den waan , der grooten praal vergeten ,
Verachten hoon en haat van hoog en laag gemeen ;
Daar , aan mijzelv' genoeg , met mijn gerust geweten
En mijn geliefd gezin alleen.

Helaas ! waar vlugt gij voort van uit mijn reikende oogen ,
Vergeefs gebeden rust , verzwolgen in den stroom ?
Waar heen , waar vaart gij heen , in ijdele hoop vervlogen ,
Geluk , dat ik zoo dikwijls droom ?

H E T

H U W E L IJ K.

III DEEL

G

Bayerische
Staatsbibliothek
München

H E T

H U W E L I J K.

Neen, 'k roep uw' dienst niet in, vergrijsde fabelvonden;
'k Wil met geen vorfchend oog uw' raadfelzin doorgronden;
De aloudheid, die gij tooit en ophult in 't gewaad,
Den fluijer, die haar dekt, niet fchuiven van 't gelaat.
'k Roep uit der eeuwen puin, in 't ijdel weggeftoven,
Uwe afkomst, heilige echt! uw' oorfprong niet naar boven,
Noch tel den eerdienst op, met zoo verfcheiden pracht
Op 't u gewijd altaar, in elke lucht, gebragt.
Zoeke ander wikkend brein, in diep gepeins verloren,
Gebruik en zeden na, langs uitgewifchte fporen,
Begin en oorfprong op, door mist van eeuwen heen:
Ik raadpleeg voor mijn' zang mijn eigen ziel alleen;

Zij geeft de toonen me aan, die aan mijn lier ontspringen.
Ja, zegenrijke band! ik zal uw weldaad zingen;
En zoo mijn zang niet gloeit van uitgestroomd gevoel,
Verftom dan, flauwe kunst! gij zijt mijn ziel te koel.

Wat droomt gij van geluk en waant u 't op te delven,
Verdoolde, leêg van hart, beladen met u zelve,
In eenzaamheid verkleumd, van onlust traag en loom?
Voor u, rampzaalge, ja! is al 't geluk een droom.
't Ontruimt uw treurig pad, waar niets dan distels bloeijen;
't Ontvlugt uw dorre ziel, die zwellen kan noch gloeijen,
En zoekt het vurig hart, dat in zijn zalig lot
Mag smelten van gevoel en tintlen van genot.
't Geluk is u een droom. Of zoudt gij 't ooit genieten,
Dwaas, die de bron verftikt, waar 't u uit toe wil vlieten,
En de ongeroerde borst, die zich met afkeer voedt,
Voor elke neiging fluit, die zalig is en zoet?
Neen, beuzel van geen heil. 't Is niet voor u, verblinden,
Op de ongebloemde baan, waar langs gij doolt, te vinden;
't Is voor geen kruipend bloed noch kouden polsflag veil...
't Geluk der liefde alleen, zie daar het eenigst heil.
Ja, wee hem, dubbel wee, wie 't zich ontzegt te smaken:

De

De vreugde blijft hem vreemd in 't ruifchen der vermaken;
In 't midden van 't genot, dat hem de zinnen schokt,
Kwijnt nog zijn koude ziel, van ongevoel verftokt.
Hij leert voor elke deugd zich 't ijzren hart verfteenen;
Hij kent den wellust niet, van zaligheid te weenen!
Koelbloedig fluit hij 't oor voor 't rijzend lentelied;
De fchepping gloeit voor hem van loutre liefde niet.
Diep drukt de looden ramp zijn matte lenden neder:
Geen balfemzoete troost verheft zijn' fchouder weder;
Geen zachtgekleurde hoop, die druppelt in zijn wond,
Lacht uit een lonkend oog zijn kranke ziel gezond.
Hij kent de weelde niet, die, midden in de fmarte,
In 't vlijmen van het wee, ftroomt in het minnend harte,
Dat, aan de borst gekleefd, waarmee het klopt en treurt,
Nog, in zijn lijden zelf, zijn lijden dierbaar keurt.
Hem is het uitzigt zwart, zijn last is zwaar gewogen;
De zegen is hem vreemd, de zaligheid een logen,
Het leven hem een hel van enkel ramp en rouw,
Wien 't niet een hemel is in de armen van een vrouw.

Ja, zaligend genot, dat ons verzoent met de aarde,
Gij geeft aan 't leven prijs en aan ons wezen waarde:

Gij dient Gods heilig doel. — Die breidelooze drift,
Die ongetemde kracht, in 't manlijk hart gegrift,
Dat onbeteugeld vuur, in 't heftig bloed aan 't gloeijen,
Moest met een zachter ziel verteederd zamenvloeijen. —
Dat oogverlokkend beeld, van onmagt onbestand,
De maagdelijke schroom, haar zwakheid aanverwant,
Die niets dan tranen heeft, dan blozen kan en beven,
Moest aan een stouter borst zich schaaklen en verkleven:
Gescheiden en verdeeld, is beider rang verzaakt;
Verbonden aan elkaâr... de schepping Gods volmaakt!

Ja, de englen zien het aan, van wellust opgetogen,
Het knopen van dien band, zoo heilig in hunne oogen,
Als 't nederknielend paar zijn leven en zijn lot,
Zijn zielen zamen smelt voor 't vaderoog van God;
Als de aangebeden man den handdruk zijner trouwe
In de aders gloeijen doet van de uitverkoorne vrouwe,
En haar ontroerde borst, tot smeltens toe gekneed,
Alleen met tranen zweert en antwoordt op zijn' eed;
Als ze alles zich ontzegt, en neiging en verlangen,
Wat ooit haar lief was, dooft, om hém slechts aan te hangen,
Die ieder andre zucht en uitzigt en gevoel

Alleen verzaakt voor háár, zijn onverdeelbaar doel;
Als ze aan elkaár geprangd, verzaligd van genieten,
In d'eersten kus der trouw hun aanzijn overgieten,
En in hun stroomend hart, van wellust overkropt,
Geen leven, geen gevoel dan voor elkander klopt;
Als ze, in hunn' blijden droom, hun pad met rozen hullen,
De wijde wereld met elkander zich vervullen,
't Geluk der toekomst in hun liefde doen bestaan...
Dat schouwspel, hemel, ja! lacht gij genadig aan!
Treê voort, begunstigd paar, waar heen u 't lot moog' leiden;
Gods vaderliefde waakt en overspreidt u beiden:
Wie ooit die toevlugt kiez', den droeve nooit ontzegd,
De huwlijkstrouw alleen heeft op Gods zegen regt.
Uw blijgetooide droom zal u niet wreed bedriegen:
De voorspoed moge uw hulk op effen baren wiegen,
De orkaan, van rampen zwart, barste open op uw kiel:
't Geluk begeeft hem nooit, die 't omdraagt in zijn ziel.
Neen, de uitkomst en de hoop zal niet voor u verschillen:
't Geluk, dat ge u voorspelt, genieten zij die 't willen;
Het zegenrijk verschiet, dat opgaat langs uw spoor,
Drijft elken nevel weg of breekt de buijen door;
Elke ochtend, die ontwaakt, verwezenlijkt uw droomen;

Een nooitgedacht genot zal u door de aadren stroomen,
En uw verrukte ziel, doortinteld van geneugt',
Een' voorsmaak drinken van des hemels volste vreugd!

Wat spitst gij 't laffe brein, opdat het de echtkoets smade,
Dwaas, die het graf der liefde aan 't hart vindt van een gade?
De losgelaten drift van uw' verhitten zin
Had schaamtloos zich vermomd in 't masker van de min.
Begeerte dreef u voort met prikkelende tanden;
De ontvlamde lust alleen heeft u de borst doen branden;
Gij dronkt de weelde leêg, waarin zij gulzig zwom,
En uw verzade drift ontsloeg zich van haar mom.
De liefde bleef u vreemd. o Wien zij 't hart deed zwellen,
Dien blijft haar invloed bij, waarheen zijn pad moog' hellen;
Haar vlekkelooze vlam verteert niet met den lust:
Zij is de levensvonk, die eerst in 't graf zich bluscht.
Ja, duurzaam is haar regt, beklijvende is haar zegen!
Zij strooit met elk getij ons andre bloemen tegen;
Zij spelt haar gunsten niet noch maalt zoo schoon haar vrucht,
Opdat zij 't hart verlokk', bedrieglijk treffe en vlugt'.
Weldadig is haar trouw, wat wanklen moge of vallen;
Wat drift ontwake of zwijg', zij overleeft aan allen.

Als

Als iedre fchim verdween en elke zwijmel vlood ,
Vindt de afgetobde ziel een rustplaats in haar' fchoot.
Zij ftilt het heftig bloed en ftort haar heul er binnen ;
Zij brengt het hart terug van bruifen tot beminnen ;
Zij wifcht den ondank uit, die ons vergeldt met hoon,
En is, in elken fmaad, voor elke deugd het loon.

Tuigt ! 'k roep uw uitspraak in, gezegende echtelingen !
Geeft waarheid aan mijn' toon ; bekrachtigt wat wij zingen ;
Uw diepgeroerde borst, in voller dank ontgloeid,
Verheff' zich met den zang, die van mijn fnaren vloeit.
Tuigt ! dubbel is uw deel aan elke vreugd van 't leven :
Elkaârs vereend geluk is u gemeen gegeven ;
De zwaargeladen ramp, die oprijst aan uw' voet,
Valt u ten halven af, als gij haar tillen moet.
In 't ftormen op uw dak, als licht en luister dooven,
Klimt uit elkanders ziel 't gebed voor u naar boven,
En uw vereende kreet, die tot den hemel boort,
Smeekt nimmer hem vergeefs, die 't eerst de liefde hoort.
Bemoedigd door elkaâr, en hart aan hart gezonken,
Wordt nog de beker zoet, te bitter ingefchonken ;
Met elken aderklop, in voorspoed en in druk,

Gevoelt gij dat Gods wil u voortriep tot geluk.
Gewettigd is die hoop, gebillijkt dat vertrouwen;
Gij moogt Gods vaderhand gelooven en aanschouwen,
Haar doel aanbidden in het zaligst dat zij geeft,
Bevoorregt boven hem, die niets te danken heeft.
Ja, 't zaligst dat zij geeft! Of waant gij, trotsche schatten,
Gewiekte schim der eer, waarnaar de dwazen vatten,
Blanketsel van den roem, waarmêe zich de onrust kleurt!
Of waant gij uw bedrog voor dat bezit gekeurd?
Och, 't onbevredigd hart, in 't wisselziek verlangen,
Blijve azen op uw' tooi en in uw strikken hangen,
De diepgeroerde ziel, van God zoo rijk bedeeld,
Hing nooit het schijngoed aan, waarmêe de dwaasheid speelt.
Zij jaagt geen schaduw na, die altijd vlugt in 't lokken;
Zij heeft niet voor haar deel, als aardfche zetels schokken:
Den trotschen dwaas ten spot, die naar het schijnsel tast,
Ontschuilt zij aan den nijd en houdt het wezen vast.
Gezegenden, o neen! geen tuimelende baren,
Gewenteld in den stroom en d'afgrond ingevaren,
Geen uitgebloeide roos, die op haar' struik bezwijkt,
Is 't onbestendig beeld, dat uw geluk gelijkt.
Neen, vreedzaam als natuur, van zachter glans beschenen,

Ver-

Verademd en verkwikt, na bui en brand verdwenen;
Bekoorlijk als haar rust, die neêrstrijkt in genot...
Een zomeravond is de beeldtnis van uw lot.
Uw moêgehijsde borst hield eindlijk op te zwoegen;
De stormen zijn gestild, die door uwe aders joegen;
De zweetdrop is gedroogd, na d'afgelegden togt,
En 't zalig wit bereikt, waarnaar gij greept en zocht.
De kalmte streelt uw ziel, na 't hevig middagblaken;
Het lavende genot verving het dorstend haken;
De neêrgebeden rust is op uw koets gedaald
En 't eenig doel bestemd, waartoe gij adem haalt.
o 't Is elkanders heil, waarvoor uw zielen gloeijen,
Elkanders heil alleen! Of voelt ge een' droppel vloeijen
Door de aders naar het hart, waaraan ge elkander knelt,
Die voor elkaars geluk niet tintelt en niet welt?
Voor u stroomt elke wensch uit de eigen bron naar boven;
Eén indruk kleeft u aan, die flauwen kent noch dooven;
Uw onverdeelbaar doel, waar heen het strekke of staar',
Vloeit uit elkander en keert weder tot elkaâr;
Geenzucht ontvliedt uw borst, of draagt dien oorsprong mede;
Elkaars vermengd belang verwacht zich in uw bede;
De hoop, die u verlokt, de prikkel, die u spoort,

Spruit

Spruit uit geen verder bron dan uit elkandren voort.
Wat buiten u bestaat is vreemd aan uw verlangen;
't Moet stroomen uit uw hart, waaraan ge 't hart zult hangen:
Uit ieder andre wel, waarnaar de dwaasheid dorst,
Vloeit geen verzading op voor uw ontgloeide borst.
Elkanders liefde alleen is al uw uitzigt tevens,
De spoorflag en de prijs, de levenssprank des levens:
Met haar gemis alleen, die al uw heil bevat,
Bestond er geen geluk, waar gij nog deel aan hadt.
Gij leert elkanders ziel voor elk gevoel ontvonken:
U is de wereld schoon, gij ziet de schepping pronken;
Gij kleurt elkaâr 't gebloemt', dat opluikt langs uw baan,
En vult met eigen vreugd elkanders beker aan.
Een nieuwe levenskracht drinkt ge uit elkanders blikken;
Met elke nieuwe teug gevoelt gij 't hart verkwikken,
En van 't genot verzaad, dat ge uit elkander schept,
Vergeet ge wat gij mist en wenscht ge wat gij hebt.

Maar de uitgestrekte hand, zoo mild voor u ontsloten,
Bekrimpt haar gunsten niet, hoe kwistig uitgevloten;
Zij heeft de reine koets, der huwlijksmin gespreid,
Een hooger heil beloofd dan aardfche zaligheid.

Geen

Geen pen beschreef het ooit, geen brein kon ooit het schatten;
De volgekropte borst kan naauwlijks het omvatten;
Elk ander zoet gevoel, waarvoor een naam bestaat,
Valt weg bij dit genot, dat zich niet denken laat.
Herkent gij 't, zalig paar, in uw ontgloeijende ader?
Het is de moedervreugd, het is de rang van vader!
Het is de hoogste gunst, die uit Gods volste bron,
Uit zijn onpeilbaarheid, op de echtkoets stroomen kon.
o Nooit beseft gevoel, als 't uitgestrekt verlangen
Door 't nameloos genot vervuld wordt en vervangen!
Als 't moederoog het eerst, na de afgestreden smart,
Haar' zuigling ziet geprest aan 't vaderlijke hart!
Als 't afgesmeekte kind, ontvangen in hare armen,
Zich aan den boezem kleeft, die 't laven zal en warmen,
En met den eersten drup, die in zijn lipjes vloeit,
Een traan van nieuwe vreugd de moederwang besproeit!
Als beider lonkend oog, naar 't lagchend wicht geslagen,
Elkanders blik ontmoet, en beider boezems jagen,
En beider volle ziel, die op hun lippen zweeft,
Zich uitdrukt in een' kus, zoo als geen wellust geeft!
Als beider kloppend hart, ontroerd aan een gesloten,
Van dieper liefde gloeit, zoo vurig nooit genoten,

En

En haar verhoogde vlam, die in hun binnenst woelt,
Van reiner weelde stroomt, zoo zalig nooit gevoeld!..
o Nooit beeft genot, te schetsen noch te gronden!
Hun wezen, hun bestaan, hun aanzijn is verbonden;
Hun uitgestorte ziel, verdubbeld en gedeeld,
Klopt, ademt, smelt tot een in hun vereenigd beeld.
Hun leven is vermengd in dat ontluikend leven;
Zij zijn elkaâr op nieuw — ten tweedemaal gegeven;
In 't afgebeden wicht, geliefkoosd met elkaâr,
Bezit zij nogmaals hem, bezit hij nogmaals haar.
Niet langer is hun lot, hun leven niet te scheiden;
Eén hartstogt, één gevoel, één liefde klopt in beiden;
Hun vastverknochte band wordt niet meer losgerukt:
Het zegel der natuur is op den knoop gedrukt. —
Ja, juich, begunstigd paar, verhef u op dien zegen!
Van uit de biezen wieg lacht u Gods liefde tegen;
't Onnoozel krijtend wicht, dat nog bewustloos leeft,
Verheft u tot den rang, die zijns gelijk niet heeft.
Bevoorregt boven peil, wie ooit dat deel verwerven!
Hij weet niet wat hij mist, die uw geluk moet derven:
Gods vaderlijke gunst, bewogen met zijn lot,
Onthield hem, bij 't bezit, het denkbeeld van 't genot.

Tuigt,

Tuigt, ouders! wat het zij! Zegt, moeders, zegt wat weelde
Gij indrinkt en geniet en nimmer u verbeeldde;
Wat wellust u verrukt, verbijstert en vervoert,
Als u 't gekozeld wicht door 't eerste lachje roert;
Als ge, in genot verward en van gevoel bewogen,
Het wegdrukt aan uw borst en spiegelt in uwe oogen,
En, nimmer nog verzaad, met nooitgeboeten lust,
Het duizend keeren klemt en duizend keeren kust;
Als ge, overkropt van vreugd, in 't kinderlijke wezen
Het vaderbeeld hervindt, zijn inborst waant te lezen,
Zijn eigen oog herkent, zijn eigen trekken ziet...
o Tuig' hij haar genot, wie ooit het heeft bespied!..
U, vaders! u die vreugd! gij moogt uw dierst verlangen
Zien kleven aan haar hart en aan haar boezem prangen;
Gij moogt uw blijfste hoop, getroeteld en gestreeld,
Zien bloeijen aan de borst, die al uw weelde deelt;
Gij moogt, van dank verftomd, in 't zielontroerend kweeken,
In 't kozen van haar kind, Gods toezigt nederfmecken,
En van den zegen vol, dien gij zoo mild bezit,
U reeds verliezen in den zegen, dien gij bidt:
Ja, in dat teeder pand, dat zonder moeders zorgen
Zou krimpen van gebrek, reeds voor den dag van morgen;

Dat

Dat afhangt van zijn' nood en omkwam zonder weer,
Voorziet gij reeds uw' steun, uw toevlugt en uwe eer.
Reeds vloeit de toekomst aan in zegenrijke droomen;
Reeds ziet gij 't edel vuur in 't kiemend harte stroomen;
Reeds elken loop voleind, in de eerste drift der jeugd,
En geest en ziel gerijpt tot kennis en tot deugd. —
o Vaderlijke hoop, zoo kwistig met uw verwen!
Hoe smacht mijn hart u na en smaakt u duizendwerven!
Hoe gretig wart mijn ziel, begoocheld en verdwaald,
Zich in de beelden weg, die gij zoo lagchend maalt!
God! kroon haar, kroon die hoop, tot u zoo luid gestegen!
Haar afgesmeekte vrucht volmaakt uw' schoonsten zegen;
De vaderlijke traan, die van verrukking vloeit,
Is 't heerlijkst juweel, dat aan zijn echtkroon gloeit.

Ja, bron van alle heil! door u alleen ontluiken
De bloemen onzer vreugd aan 's levens dorenstruiken;
De lommer, die ons dekt, in 't loeijen van d' orkaan,
Wast uit uw ader op en wint in 't onweêr aan.
Gij strekt, geheiligde echt! als moed en weêrstand bukken,
Het tegenwigt alleen, hoe zwaar de last moog' drukken;
Uw zegenrijke troost, die alle wonden baat,

Is

Is ieder leed te groot, dat buiten u bestaat.
o Huisfelijke vreugd, wat geesfelende roede
Kastijdt ons in uw' schoot met onverbeden woede?
Wat smartelijke kreet, dien 't hijgend harte gilt,
Wordt door geen vrouwenkus, geen kinderlach gestild?
De vrijplaats onzer rust staat in hunne armen open:
Daar, daar slechts is geluk — 't is elders pijnlijk hopen.
Van uit den bangen droom, die ons te fel verschrikt,
Ontwaken we aan hun borst en ademen verkwikt.
De wereld wijkt terug en wemelt uit onze oogen:
Ze is buiten ons bereik met klatergoud en logen;
't Baldadig kinderspel, waarmee zij hoont en fart,
Laat enkel deernis na in ons bevredigd hart;
Haar glansen zijn getaand, haar dampen zijn geweken;
De bui gaat ons niet aan, die buiten op moog' steken;
De nevel, die zich pakt en drukkend haar benaauwt,
Vlekt onzen hemel niet, die even helder blaauwt.
Wij mogen aan ons hart wat dierbaarst is omvâmen;
Wij trekken ons geluk in ons gezin te zamen,
En vinden om ons heen, in echtgenoot en kroost,
Genot voor elken wensch, voor ieder lijden troost.
Daar, daar slechts is ons pad, de kring, door ons beschreven,

De wereld, die ons draagt, de loopbaan van ons leven;
Het doel van ons bestaan, ons uitzigt en ons lot:
Daar, in ons dier gezin, verhoort en ziet ons God!
Daar rijpt ons elke vrucht, die de aarde geeft te smaken;
Daar effent zich het pad, waar langs wij d'eindpaal naken;
Daar ligt het matte hoofd op dons van liefde zacht;
Daar is de slaap gerust, ook in den jongsten nacht.

Ja, zegenrijke band, die zielen zamenstrengelt,
Haar aan 't geluk verkleeft, haar adelt en verengelt!
Gij zijt van God geknoopt. De prikkel der natuur
Verdooft, de jeugd verdort, het leven mist zijn vuur:
Uw weldaad rest, wat wufter gunsten ons ontweken.
Gij houdt aan de aarde ons vast als alle banden breken.
De plonderzieke tijd, die alles knaagt en floopt,
Trekt u te naauwer toe, hoe langer gij ons knoopt.
Gedurig voelt de ziel nog sterker zich omwonden;
Ze is aan haar dierbaar doel gedurig meer verbonden;
Met elken kreet van vreugd, met elken zucht van smart,
Sluit zij zich digter vast aan 't met haar kloppend hart.
Elke adem, dien zij schept, vereenigt hen inwendig;
De telkens naauwer knoop verdubbelt zich bestendig;

Met

Met elken verdren tred, waarmee wij grafwaarts gaan,
Woelt hij zich meer in een en haalt zich sterker aan.
Uw zegen, heilige echt! vervloeit niet in 't ontwellen:
Den beker van 't genot deedt ge eenmaal overzwellen;
Uw vlekkelooze hand schonk aan het vuur der min,
In 't jeugdig hart ontvlamd, de teugen volop in;
Gij hebt den zomer, gij den middag van ons leven
Belommerd en gekleurd; de buijen afgedreven,
En 't liefelijk gebloemt', dat ziel en zin verrukt,
In onzen hof gekweekt en ons zoo mild geplukt:
Den winter, op zijn beurt, versiert gij met uw loover;
Gij strooit ons dorrend pad uw laatste weldaad over,
En strekt den trouwen staf, waarop, verstramd en stijf,
De matte grijsheid leunt met kromgewaggeld lijf.
Nog blikte het minnend paar, naar 't wachtend graf gebogen,
Elkaar zoo teeder toe met uitgeschemerde oogen,
En hangt met brekend hart, waar nog de liefde blaakt,
Elkaar te meerder aan, nu 't uur van scheiden naakt.
Nog dankt hun blijde ziel, in zegenrijk herdenken,
Elkander elke vreugd, die 't leven had te schenken,
En koos aan 't eind der baan, als weêr de togt begon,
Geen andren reisgezel, indien zij kiezen kon.

Nog heugt hun elk genot van 't weggesneld verleden:
Nog staat het vuur haar voor van al zijn hartlijke eeden;
Nog heugt haar de eerste traan, die hem in de oogen blonk,
Toen zij hem d'eersten zoon, zijn eigen beeldtnis, schonk.
Nog ziet hij voor den geest, in vroeger vreugd verloren,
Op haar verbleekte wang de maagdenrozen gloren,
En smaakt den kus nog eens, waarmee haar volle ziel
Hem 't eerst, in moedervreugd, aan 't hijgend harte viel.
o Tot hunn' jongsten snik, tot dat hun de oogen breken,
Kleeft nog hun de indruk aan, hun aanzijn nooit ontweken;
Tot in den laatsten slaap, die op hun sponde daalt,
Is nog elkanders beeld in elken droom gemaald.
Hun vrijgegeven geest, vermoeid van 't ijdel floven,
Laat al het aardfche los, maar draagt dát beeld naar boven,
En drijft op Gods geleê, met kommerloozen zin,
Uit lager hemel weg ten hoogren hemel in.
o Zaligst bovenal, wie, in dat uur van scheiden,
Zijn' tol het eerst betaalt en 't eerst verweist van beiden!
Hij voelt de wonde niet, terwijl hij ligt en slaapt,
Die in 't verlaten hart tot aan het weêrzien gaapt;
Hij heeft geen' kreet van smart om vroeger vreugd te flaken;
Hij had alleen het zoet — het bitter niet te smaken;

Hij

Hij heeft geen' traan geschreid, die niet werd droog gekust;
Hij weet niet tot wat prijs hij 't eerst van beiden rust!

Dat viel uw trouw te zwaar, door lief noch leed geschonden,
Evadné, Iphis kroost, aan Capaneus verbonden!
Dat viel uw trouw te zwaar, toen gij uw gades lijk
Van Thebe keeren zaagt in Argos treurend rijk.
Gij liet den dieren band, hoe wreed gerekt, niet scheuren,
Maar hieldt uw' echtknoop vast, al mogt hij grafwaart sleuren;
Gij hingt geen rouwfloers om, tot weduwlijke praal,
Maar trokt het doodskleed aan bij 't lijk van uw' gemaal.
Neen, neen! weêrhou haar niet, verschrikte drom van magen!
Wat eischt geen zwakke vrouw te zwaar een' last te dragen?
Wat roept uw kreet haar weêr en bidt haar opzet af,
Nu zij in 't leven mist, wat zij hervindt in 't graf?
Neen: midden in de vlam, die 't overschot zal floopen,
Strekt zij haar regten uit, zet zij zich de uitkomst open,
En dringt zich, nevens hem, in dood en leven één,
Van de eigen echtkoets af naar de eigen houtmijt heen.
Zij vliegt den stapel op, waaruit de vonken spatten,
Zij stort aan 't ligchaam neêr, waar langs de vlammen vatten,
Zij gilt haar' adem uit, die in den vuurvloed smoort,

En mengt haar asch met hem, aan wien haar ziel behoort.

God! neig nog eens het oor genadig naar mijn bede!

Ik bad u rust en vreê: gij gaaft mij rust en vrede;

Ik heb om rang noch roem noch ongevoelig slijk,

Maar liefde alleen gesmeekt, en werd in liefde rijk.

'k Heb ieder huislijk heil in 't vol gemoed genoten!

't Is zalig, hemel! ja: het is uit u gevloten!

Verga 't ondankbaar hart, dat, minnende en bemind,

De bron van al zijn vreugd niet in uw liefde vindt!

Maar 'k heb gebeefd, gebeefd! bij 't onverwacht beseffen

Hoe wreed zich 't lot vermaakt met ongeneeslijk treffen,

En zielen, zaam verknocht, verbonden voor altijd,

Van een rukt en verdeelt en 't graf er tusfchen split.

Dan is de wereld woest met al haar tooververwen;

Dan is de schepping leêg, het leven langzaam sterven,

Het aanzijn hem een straf, op wien die bliksem viel...

God! weer zoo zwaar een' slag van mijn te weeke ziel.

Ik smeek geen grijsheid af om op mijn kruin te graauwen,

Neen, maar aan 't minnend hart, dat met mij klopt, te flauwen,

Te zwijmen aan de borst, waarin ik leef en aâm...

God! smelt mijn' jongsten zucht met haren doodsnik zaam!

T E H U I S K O M S T.

Weêr een' drokken dag gesloofd,
Met verpijnde kracht,
En een fufgebeuzeld hoofd
Met mij t' huis gebragt.

Weêr met daaglijksch lief en leed
d' Avond achterhaald,
En met zorg en eerlijk zweet
Weêr mijn brood betaald.

Goeden avond, hartig wijf,
Mijn geluk en lust,
Dat mij vurig prangt aan 't lijf
En mij welkom kust!

Goeden avond! 't uur is daar,
Elken dag mijn hoop,
Voor vermaak noch feestmisbaar
Ooit bij ons te koop.

Eerst nu 't wiegkleed opgedekt
Van het speelziek wicht,
Dat zijn handjes tot mij strekt,
Reeds met de oogjes digt.

Eerst het woelig bed bezocht
En de kreb genaakt,
En den kindschen ademtogt
In de ziel gesmaakt!

Eerst mijn kusen omgedeeld
Tusfchen al mijn kroost,
Dat mij hand en wangen streelt
En mij kust en koost.

„ Gij, die op mijn' rijkdom ziet,
„ Bron van alle goed!
„ o Versma de bede niet
„ Van mijn vol gemoed.

„ Zie

„ Zie, mijn ziel is aangedaan
„ En mijn stem gesmoord:
„ Maar, o God! toch ook een traan
„ Wordt van u verhoord.

„ o Wiens lot gezegend zij,
„ Zalig is mijn deel!
„ Vele kindren gaafte mij,
„ Maar niet een te veel.

„ 'k Heb geen' wensch bij hun bezit
„ Dan hun heil alleen,
„ En een' traan, die voor hen bidt,
„ Maar geen woorden, neen!”

Goeden avond, lieve vrouw,
Die mijn blijdschap ziet,
Die uw deel hebt aan mijn' rouw
En mijn vreugd geniet!

God zij dank! het uur is daar,
Dat mijn kwelling heelt,
Dat ons weêrgeeft aan elkaar
En mij nooit verveelt.

o Die zalige avondstond,
Zaligst aan uw zij,
Plengt zoo mild zijn' zegen rond
Tusfchen u en mij!

Tuig van ons bevoorregd lot,
Lieve, die het deelt,
Als dat nooitberouwd genot
Ons in stilte streelt:

Als wij, aan onszelv' genoeg,
Wat het lot ons gaar',
Dat, wat onze bede vroeg,
Danken aan elkaâr:

Als geen zorg ons hart beklemmt,
Uit belang of nijd,
En geen uitzigt, ver en vreemd,
Onzen kring verwijdt:

Als ons eigen deel alleen
Onzen wensch verzaadt,
En geen wereld om ons heen
Meer voor ons bestaat.

Hij is daar, de blijde stond,
Wel ons wenschen waard,
Die ons nergens liever vond
Dan aan eigen haard.

Hij is daar, en vindt mij weêr,
Waar de vreugd mij wenkt,
En op nieuw een droppel meêr
In mijn beker schenkt.

Hij is daar, en lokt ons uit
Tot den zoeten kout,
Die mijn hart zoo streelend luidt
En zoo bezig houdt.

Vang het aan dan, zet het in,
('t Is uw blijde taak)
't Praatje van ons dier gezin,
Mijn geliefdst vermaak !

o Wie oor en aandacht trekk',
Trotsch van stijl en stem,
Roerend is me ons zoet gesprek,
Boven kracht en klem.

Roerend, als een stille vrees,
Om ons kroost bezwaard,
Heimlijk in ons binnenst rees,
Voor hun deel vervaard.

Roerend, als een blijde hoop,
Die zoo zoet verdicht,
Neêrlonkt op hunn' levensloop
En hun pad verlicht:

Als onze aanblik in 't verschiet,
Dat van zegen leekt,
Heimlijk reeds de vreugd voorziet,
Daar ons hart om smeekt.

Roerend, als het luid ons zegt,
Nadenkt en waardeert,
Wat ons God heeft opgelegd
En van ons begeert:

Als het snel en banger slaat,
Van dat wigt geprangd,
Maar aan Hem het overlaat,
Wat aan ons niet hangt.

Roerend, als de rouw herleeft,
Aan 't herdenken vast,
Wat ons God ontnomen heeft
Van dien lieven last:

Als we een' opgewelden traan,
Die aan 't hart ontschiet,
In elkanders oog zien staan,
Dat naar boven ziet:

Als de smarte zoekt naar lucht
In 't gekropt gemoed . . .
Roerend dan is elke zucht
Maar ook dan nog zoet.

Zoo vervliegt dat vreedzaam uur,
Altijd wel besteed;
Zoo verdwijnt het op den duur,
Eerder dan ik weet.

Zoo vervliegt het onverdacht,
Met geen verder doel;
Maar niet vruchtloos doorgebracht
Voor ons dierst gevoel. —

Somtijds in den schoot der rust,
Die tot peinzen spoort,
Kruipt er, ja, een stille lust
Door mijn aders voort.

Heimlijk, tegen wil en dank,
Stemt een zoete drang,
Als belust op maat en klank,
Mijn gevoel tot zang.

'k Grijp onwillens blad en veêr,
Onverdachts ontgloeid,
En een liedje rolt er neêr,
Uit mijn ziel gevloeid.

't Is een liedje, los en ligt,
Zonder vlugt of vond,
Ruw en kunstloos weg gedicht,
Maar toch warm en rond.

't Is een liedje voor ons hart,
Voor ons dier gezin:
Daar toch is mijn vreugd en smart
En mijn wereld in! —

Somtijds, als ik los en vlug
Langs de luitsnaar strijk,
Denk ik aan mijn jeugd terug,
In gezang zoo rijk.

't Heugt mij, dat ik rang noch fchat,
Koningskroon noch staf,
Voor de lier gewisfeld had,
Die natuur mij gaf.

't Heugt mij — wat het oog verlokk',
Wat het hart begeer' —
Dat geen doel mijn zinnen trok
Dan de fchim der eer.

Dat een traan mijn oog ontviel,
Die aan 't hart ontsprong,
Als de pligt mijn volle ziel
Tot de koopzorg dwong.

Dat ik, trots den strengen vloek,
Die mijn lot mij fcheen,
Verzen fchreef in 't haatlijk boek,
Door de cijfers heen.

Dat

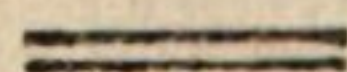
Dat herdenk ik, dat zoo vaak,
Dat zoo gaarne, ja,
Heimlijk met een ftil vermaak
En een' glimlach na.

Want nu lokt geen valsche pronk,
Nu geen fchim mij meer,
Na mij 't lot aan liefde fchonk,
Wat ik mis aan eer.

Nu ik dankbaar elders heen
Blij en moedig ftreef,
En voor uw geluk alleen,
Lieve panden, leef.

Nu om u mij al het zuur
Wordt verkeerd in zoet,
En mij ieder avonduur
Elken dag vergoedt.

Nu na d'arbeid mij de rust
Opneemt in haar' fchoot,
Waar gij weêr mij welkom kust,
Lieve lotgenoot!

HELOÏZE AAN ABELARD.

III DEEL.

I

Abelard en Heloïze leefden in de twaalfde eeuw, en waren twee der uitnemendste personen van hunnen tijd door schoonheid en geleerdheid, maar door niets roemruchtiger dan door hunne ongelukkige liefde. Na het doorworstelen van velerlei jammeren, zonderden zij zich beiden in verschillende kloosters van de wereld af, en wijdden het overschot hunner dagen aan den godsdienst. Eenige jaren na hunne scheiding, kwam Heloïze een brief van Abelard in handen, waarin hij aan een' zijner vrienden de treurige geschiedenis zijner rampzalige liefde met treffende kleuren schetste. Dit geschrift ontvlamde op eens den sluimerenden gloed der ongelukkige abdisse, en gaf het aanzijn aan die beruchte brieven, waarin zij haren strijd tusschen drift en deugd, tusschen plicht en neiging, zoo levendig gemaald heeft, en uit dewelken het dichtstuk van POPE (waarvan wij eene navolging geven) zoo uitmuntend samengetrokken en ontleend is.

HELOÏZE AAN ABELARD.

Hoe! in dees diepe rust, in de enge cel verholen,
Waar enkel godsvrucht huist en zielsgepeinzen dolen,
Waar de afgetrokken geest zich met zijn mijmring voedt,
Verheft nog hier, o non! zich 't oproer in uw bloed?
Wie zweept uw zinnen weg van uit dees kloosterwanden
Wie doet uw hijgend hart in 't vorig vuur ontbranden?
Ja, Heloïze mint, zij mint met de eerste drift,
En kust op nieuw den naam van Abelards geschrift.

o Dierbre, wreede naam! wat waagt gij 't mij te ontglippen?
Breek nooit de kluister los van mijn gesloten lippen;
Verberg, bewaar hem diep en slaak hem nooit, mijn hart,
Dat met Gods heilig beeld zijn dierbaar beeld verwart!

Mijn vingren ! schrijft hem nooit . . . o nutteloos vermanen !
 Daar staat hij reeds , de naam ! wischt , wischt hem uit , mijn tra-
 Vergeefs ! het is vergeefs ! mijn rede spreekt te spâ : (nen !
 Mijn muitend hart schrijft voor , mijn vingren schrijven 't na.

Gemuurten , koud en kil , die in gewelf en nisse
 Gebed en boete ontvangt van 't onbevlekt gewisse !
 Gij dorpels , uitgehoold van 't onvermoeid gekniel !
 Spelonken , die den schrik doet spoken in de ziel !
 Bewierookt overschot , bewaakt op onze altaren !
 o Beelden in 't arduin van zoo veel martelaren !
 Al moest ik stom als gij en roerloos zijn en kil ,
 Nog klopt op nieuw dit hart , dat niet versteenen wil.
 'k Ben nog niet onverdeeld tot 's hemels bruid verheven :
 Nog blijft mijn halve ziel aan aardfche liefde kleven ;
 Geen vasten , geen gebed , geen tranen zonder baat ,
 Beteugelden dien pols , die zoo hardnekkig slaat.

Helaas ! ik floot uw schrift met fiddring naauwlijks open ,
 Of voelde op nieuw het gift mijn aadren ingeslopen :
 Ik zag uw' naam , uw' naam ! mijn lippen nooit ontvloed ,
 Dan met een' zucht geslaakt of met een' traan besproeid !

Och ,

Och, ook mijn eigen naam verschrok mij, onder 't lezen:
 De ellende volgt hem na, als schaduw van zijn wezen!
 Mijn oog, dat traan bij traan op elken regel kreet,
 Zwierf weêr den doolhof rond van al mijn talloos leed:
 't Zag weêr mijn lente, weêr mijn liefde, weêr mijn lijden,
 En 't eenzaam kloostergraf, de wijkplaats uit het strijden,
 Waar de ongeschonden tucht naar drift noch neiging hoort,
 En 't edelst in den mensch, de liefde en de eerezucht, smoort.

Doch schrijf, schrijf alles uit, opdat mijn diepe smarte
 Nog eens den weêrgalm slaak' van uw verzuchtend harte.
 De haat en 't nijdig lot liet mij dien wellust vrij,
 En wis zal Abelard niet wreeder zijn dan zij.
 Nog heb ik tranen, nog! en mag voor 't minst die spillen;
 De liefde wil slechts wat de biechtstoel toch zou willen.
 Mijn oog roept geen vermaak, geen vroeger voorregt weêr:
 Het kan slechts lezen en slechts weenen, en niets meer.

Welaan dan! deel uw leed, deel al uw ramp mij mede...
 Neen, deel niet, stort haar uit en overtref mijn bede!
 De hemel schonk het eerst, als afgebeden gift,
 Een' minnaar of een maagd, in ballingschap, het schrift.
 De schrijfkunst leeft en spreekt en ademt voor gelieven:

Hun neiging, hun gevoel, hun hartstogt gloeit in brieven;
De maagdelijke wensch, die diep verholen zat,
Stroomt, zonder blozen, uit haar' boezem op het blad;
En de onweêrhouden pen draagt door de verste luchten,
Van d'Indus tot den Pool, hun zielen en hun zuchten.

Och! argloos in den strik, begunstigde ik uw vlam,
Toen mij een liefde ontstak, die ik voor eerbied nam.
Mijn opgetogen zin, geheel in u verzonken,
Had u een engelenleest, een' zweem van Gød geschonken.
Uw vurig lonkend oog, zoo teêr op mij gerigt,
Schoot (dacht mij) stralen uit van zuiver hemelsch licht.
Ik duizelde als gij zongt en alle de engelen hoorden;
De waarheid van Godswoord werd schooner door uw woorden.
Mijn ligtgeloovig hart beleed uw leer' te ras: (*)
Zij wees als dwaling me aan, dat liefde misdrijf was.
't Verlokkend aardsch genot verdoolde op eens mijn zinnen;
'k Wilde u als engel niet, maar slechts als man beminnen;
En de uitverkoorne schar, voor mij getaand in gloor,
Liet ik dien hemel prijs, dien ik om u verloor.

Hoe

(*) Abelard was haar leermeester in de Wijsbegeerte en de Godgeleerdheid.

Hoe dikwijls borst ik uit, tot huwen aangedrongen:
 De wetten zijn gevloekt, die ooit de liefde dwongen;
 De liefde, wars van 't juk, belacht wie hem besluit,
 En klapwiekt, eeuwig vrij, de huwlijksketen uit.
 Bewierookt zij haar naam, wie ooit die boei wil dragen;
 Voor haar moge eer en rang in 't lagchend uitzigt dagen!
 Och, bij een' hooger gloed verlokt die glans niet meer:
 Wat zijt gij bij de liefde, o droom van rang en eer?
 Die god, gefard tot wraak, laat, wie zijn vuur ontwijden,
 Door 't hersenschimmig beeld, dat hen bedriegt, kastijden,
 En stelt hem diep te leur, hoe trotsch het uitzigt schein,
 Die in de liefde ooit zocht dan de enkle liefde alleen.
 Mogt de oppervorst der aard' zich aan mijn voeten krommen,
 Ik floeg zijn' zetel af en al zijn vorstendommen;
 'k Wil Cefars purper niet noch echtkoets van satijn:
 Uw minnares alleen — niets anders wil ik zijn.
 Of klinkt die naam te koud? zoek, zoek uit alle namen
 Den vurigsten voor mij: ik zal mij dien niet schamen!
 o Zaligheid der ziel, door pligt noch dwang belet,
 Als liefde vrijheid is en slechts natuur de wet!
 Dan is de schepping vol van 't voorwerp, dat wij minnen;
 Geen onbevredigd doel doorwoelt de borst van binnen;

De onuitgesproken wensch is reeds vooraf voldaan,
En één ondeelbre zucht stroomt weêrzijds uit en aan!
Benijd, wie tot dat heil, dien top van heil, moog' raken! . . .
Dat lot mogt Abelard en Heloïze smaken.

Helaas, die vreugd was kort en schriklijk duur geboet!
Daar laagst gij, weerloos, naakt, en drijvende in uw bloed! . . .
Waar was ik, groote God! mijn kreet, mijn schrik, mijn smarte,
Mijn arm had hem ontzet en weggedrukt aan 't harte.
Barbaren! staat! laat af! of treft ook mij, ook mij!
Ik draag de schuld met hem, ik wil de straf als hij! . .
o God! ik blijf van schaamte, ik blijf van wanhoop steken;
Mijn tranen, niettemin, mijn roode wangen spreken.

Herinnert ge u dien dag, zoo plegtig en zoo naar,
Toen we ons, in 't stof geknield, verloofden aan 't altaar?
Herinnert ge u mijn' rouw, toen ik, in 't vuur van 't leven,
Der wereld zei vaarwel en nog haar aan bleef kleven?
Ik kuste 't fluijerdoek met lippen koud als lood;
De altaren schokten, licht en fakkelglans verschoot;
Naauw' kon de hemel zelf zijn zegepraal gelooven;
Al de engelen hoorden d'eed verwonderd aan van boven;

Doch

Doch ik, door 't hoog altaar noch 't heilig kruis gesticht,
Hield de oogen niet naar God, maar slechts naar u gerigt;
Ik liet geen' zucht tot Hem, maar dien der liefde hooren,
En, toen ik u verloor, toen ging ik, toen verloren!

Kom met uw lonken, met uw lippen! kom en keer:
Gij kunt met beiden toch nog toovren als weleer.
'k Wil zijgen aan uw borst, nog ééns van weelde dronken;
'k Wil nog het zoet venijn ééns drinken uit uw lonken...
Kom! aan uw' mond gekleefd en aan uw hart geprest,
Kom, geef mij wat gij kunt... en droome ik dan de rest!

Neen, neen! waar dwaal ik! neen! sluit eer mij de oogen open;
Leer me andre vreugde zien en hoogren wellust hopen;
Ontsluijter mij den glans van 's hemels volst genot,
En maak dat Abelard mijn ziel ontruim' voor God.

Kom! zie ten minste rond of niet uw schapen dolen;
't Zijn panden, u betrouwd, en kinders, u bevolen:
Ze ontvloden 't aardisch gewoel in 's levens eerst getij,
En volgden Abelard in 'tholst der woestenij.
Gij trokt de zuilen op van dees gewijde wanden, (*)

En

(*) Abelard was de stichter van dit klooster.

En 't paradijs ontlook uit rotsen en uit zanden.
Geen diepbedrukte wees zag hier zijn' vaders erf
Verkwisten aan 't altaar in pracht van goud en verw;
Geen afgeleefde vrek, die aan zijn ziel ging denken,
Kocht hier den hemel om met zilvern beeldgeschenken;
Maar 't onbelemmerd koor weërkaatst met voller klank
Des Zaligmakers lof en d'opgestegen dank.

Och, toen gij nog dit oord, waarin wij eenzaam waken —
Die bogen, trotsch van bouw, betorend op de daken,
Die gangen, diep en doodsch, waar nooit een heldre dag,
Door 't looden venster heen, in 't hol gewelffel zag —
Och, toen gij nog dit graf met uwen blik bestraalde,
Toen klom voor ons de zon, die nooit verschoot of daalde;
Maar nu is alles droef, naargeestig en verbleekt;
Ons kwijnend oog getuigt wat aller ziel u smeekt...
Kom! keer op aller kreet: uw kudde roept haar' herder:
Mijn deernis bidt voor haar, 'mijn liefde dringt niet verder...
Neen, neen! onnut bedrog! wat aller wensch ook zij,
Kom, broeder! vader! vriend! kom enkel hier om mij!
Kom uw vriendin, uw kind, uw zuster hier beschermen,
Of, fchiet haar kreet te kort... hoor uw geliefde kermen!

Het donker pijnboomwoud, dat gindsche rotfen dekt,
 En worstelt met d'orkaan, wanneer het zwerk betrekt;
 De watersprongen, die zich kronkelen door de dalen;
 De grotten, die 't geruisch van elke bron herhalen;
 Het stervend togtje, dat in de elzentoppen woelt;
 Het kabblend meer, dat op zijn keijen knaagt en spoelt...
 Och, niets van dat tooneel, zoo rijk voor ziel en zinnen,
 Betovert meer mijn oog noch streelt mijn hart van binnen;
 Zwaarmoedigheid alleen, in 'taaklig zwart gehuld,
 Heeft ieder bosch bezet en elke grot vervuld;
 Zij klimt de graven uit, waarop wij knielend weenen,
 En spreidt de rust des doods stilzwijgend om zich henen;
 Haar aanschijn drukt den rouw op de uitgezochteste streek;
 Zij vlekt het lagchend groen en kleurt de bloemen bleek;
 Zij doet het stortend nat met woester branding koken,
 En enkel angst en schrik in 'tholst der boschen spoken.

Hier zucht ik, nogtans hier, zoo lang mijn adem gaat,
 o Duurbetaalde prijs, waarop me uw liefde staat!
 Hier breekt alleen de dood de ketens, die mij prangen,
 En nog mijn zielloos lijk blijft eindlijk hier gevangen;
 Hier laat ik lief en leed, en al wat mijner was,

Tot

Tot eindelijk zich mijn stof mag mengen met uwe asch.

Hou op! waar heen? waar heen? Ontrouwe bruid des Hee-
Die't hart van aardfche vlam inwendig voelt verteren!... (ren,
o God! sta bij, sta bij!... van waar die beê, boelin!
Stort u de godsvrucht, of de wanhoop u haar in?
Hier, waar de kuischheid fchuilt, bevrozen tot in de âren,
Hier ftookt de liefde, o God, zijn vuur op uw altaren!
Geveinsd is elke traan, die aan mijn oog ontfchiet:
'k Betreur mijn' minnaar, maar mijn misdrijf, hemel! niet.
Ik peins mijn zonde na en voel mijn' lust ontwaken;
Ik boet het oud genot en wil het nieuwe fmaken;
'k Streck de armen naar omhoog, van diep berouw vervuld,
'k Herdenk aan Abelard en zegen al mijn fchuld!...
Och, in wat fchool der ramp gelieven ooit verkeerden,
't Vergeten van elkaâr is 't moeilijkst dat zij leerden!
Hoe zwijgt mijn hartstogt ftil, zoo lang mijn hart wil flaan?
Hoe bid ik de euvlen af en d' euveldader aan?
Hoe 't voorwerp van mijn drift te fcheiden van mijn driften?
Hoe 't martelend berouw van 't minnewee te fchiften?
o Nooitvolvoerde taak, te pijnlijk en te wreed
Voor harten, zoo verfcheurd, zoo week als 't mijn gekneed!
Och,

Och, eer ik in dien strijd mijn zielrust mogt herwinnen,
 Wat zou ik worstlen! nu weêr haten, dan weêr minnen,
 Herroepen, wederstaan, versmelten in geweën,
 Verzaken... alles, ja! maar niets vergeten, neen!

Doch, hemel! toon uw magt; wat let u me aan te randen?
 Verheer mijn muitend hart en kluister 't in uw banden.
 Kom, Abelard, kom hier, opdat uw hulp mij te eer'
 Natuur beteuglen doe en u verloochnen leer';
 Kom, doe des Heilands beeld door heel mijn aanzijn stroomen:
 God is het, God-alleen, die in uw plaats mag komen.

o Zalig is het deel der kuifche non, voorwaar!
 Zij is der wereld vreemd, gelijk de wereld haar.
 Elke ochtend lacht haar aan met altoos diepen vrede;
 Haar wenschen zijn vervuld, verhoord is elke bede;
 Een schuldellooze rust verpoost haar vrome vlijt;
 De ontwaking en de slaap verschijnt haar op den tijd;
 Haar lusten zijn niet snood, haar driften niet ontuchtig,
 Maar rein is elke traan en iedre zucht godvruchtig.
 Haar zorgende engel waakt en kleedt haar' droom in 't goud:
 Gods ongeschapen glans wordt aan haar' blik vertrouwd;
 De roos van Edenshof staat voor haar oog te kleuren;

Des

Des Seraphs vleugel klapt en drupt van ambergeuren;
Haar hemelbruigom naakt en reikt den trouwring aan;
Zij hoort het zalig koor de feestcimbaleu slaan;
Zij zweeft de reijen rond, die haar als bruid ontvangen,
En smelt van weelde weg, in 't luistren naar hun zangen!

Och, mijn verdoolde geest haalt andre droomen in!
Onheiliger genot verlokt mijn aardschen zin!
Zoo ras de nacht genaakt en daalt op mijn ellende,
Verschijnt gij aan mijn oog, zoo als ik eens u kende!
't Geweten valt in slaap, natuur ontwaakt, herleeft,
En zet mijn ziel in vlam, die aan uw schaduw kleeft.
o Nachten, mij zoo zoet en mij zoo zeer te duchten!...
Hoe zalig is de smaak van de ons verboden vruchten!
De helsche vijand stookt en lacht mijn' weêrstand uit,
En heult met elke drift, die in mijn binnenst muilt.
Ik zie, ik hoor u aan; ik voel uw lippen kussen,
En reik u de armen toe en prang uw schim er tuschen...
'k Ontwaak: ik hoor niets meer, ik zie niets langer, neen!
De schim, zoo wreed als gij, vlugt onmeêdoogend heen;
Ik roep haar luidkeels na... zij wil zich niet erbarmen...
Helaas, ik grijp in 't rond en vat de lucht in de armen!...

'k Sluit

'k Sluit willens weêr het oog en wacht op nieuw den droom:
 Keer, keer! geliefd bedrog, en dierbaar spookfel, koom!
 Het komt! ik zie u weêr... Nu zwerven wij en dolen
 En krijten om ons lot, langs klippen heen en holen.
 Een grijze bouwval dreigt, begroeid met rach en ruigt';
 Een steile steenrots klimt, die naar een' afgrond buigt:
 Zij schokt: gij vliegt haar op en schijnt mij toe te wuiven:
 De donder rolt, de orkaan barst los, de golven stuiven...
 Ik gil, spring op, ontwaak... Och, magtloos zink ik neêr,
 En vind met al mijn smart me op 'teenzaam rustbed weêr!

Het noodlot liet aan u, verstorven reeds van harte,
 Bewustheid noch gevoel van aardfche vreugd en smarte;
 Uw leven, stil en doodsch, in rust noch loop gestoord,
 Kruipt met bevrozen bloed en tragen polsflag voort:
 't Is als een loome beek, die niet meêr weet te stroomen;
 't Is als de diepe slaap eens afgeleefden vromen,
 Die, voor de wereld dood, en voor zijn schuld gekwijt,
 Reeds in den hemel woont, gezaligd voor den tijd.

Kom, Abelard! kom hier! wat laat ge u langer nooden?
 Vrees niets! de toorts der liefde ontbrandt niet voor de dooden.

't Ge-

't Gevoel ontweek uw borst, de godsdienst nam haar in:
Koud werd gij, koud als ijs... ik, ik alleen nog min!

Helaas, onnutte vlam, die flauwen wilt noch wijken!
De grafslamp is uw beeld, die niets beschijnt dan lijken.

't Geheugen blijft mij bij, waarheen ik staar of ga,
Waarheen ik vlugt of schuil, uw beeldtnis ijlt mij na.
Zij wacht in 't bosch mij op en volgt mij naar de altaren;
Zij maalt zich voor mijn oog op Gods gewijde blâren;
Zij rooft mijn aandacht weg in 't lezen van 't getij;
Gedurig dringt dat beeld zich tusfchen God en mij;
't Verstrooit mij in de biecht, bij 't priesterlijk vermanen;
Mijn rozenkrans is nat van mijn verliefde tranen!

De wierookgeurstijge op en klimm' langs welf en boog,
Het rollend orgel dreune en voer' de ziel omhoog...
Een enkle zucht tot u... en alles duizelt henen;
Altaar en feest en koor en tempel is verdwenen;
Mijn ongebonden ziel vliegt weêr in vuur en vlam,
Terwijl Gods priester knielt voor 't vlekkelooze lam!

Kom! neem het tijdstip waar, terwijl ik neêrgebogen,
Geknield en bevend bid met vroom bekreten oogen;

Ter-

Terwijl mijn wroegend hart van diep berouw verkwijnt,
 En Gods genade ontwaakt en mij in gunst beschijnt.
 Kom hier dan, als gij durft, met al uw tooverlonken;
 Betwist mijn ziel aan God, dien zij wordt weêrgeschonken;
 Boei weêr mijn zinnen vast aan uw volmaakte leest;
 Wisch ieder heilig beeld, dat oprijst in mijn' geest;
 Dring Gods genâ terug, die neêrdaalt op mijn beden;
 Ontweldig mij 't berouw en logenstraf mijn eeden;
 Scheur me uit den hemel weg, dien ik werd ingewijd,
 En steun den helfchen geest, die mij aan God benijdt!

Neen, vlugt vooreeuw! vlugt, zoo vergijvoort kunt komen!
 Rijst, Alpen! tusschen ons! bruist tusschen ons, o stroomen!
 Neen, Abelard! kom niet, schrijf niet, denk niet aan mij,
 Noch voel niet ééne smart van allen, die ik lij.
 'k Ontfla u, laat mij los; ik draag mijn lot gelaten;
 Verzaak mij, zweer mij af, ja (kunt gij 't) leer mij haten.
 Ontvlugt mij, zoete droom! breek, schoone waterbel!
 Geliefd geheugen, wijk! en, dierbaar beeld, vaar wel!

Kom, eeuwige blanke deugd! ontsluijer mij uw waarde;
 Vergetelheid, daal neêr, verftomp mijn' geest voor de aarde;
 Kom, altoos blijde hoop, die ons ten hemel leidt!

Kom, goddelijk geloof, vervroegde zaligheid!

Ik strek u de armen toe! komt, komt in gunst genaken,

En dompelt me in de rust, die ik nog nooit mogt smaken.

Hier lig ik in mijn cel, van hulp en heul ontbloot,
Aan 't wachtend graf geleund, als nabuur van den dood;

Hier fluistert mij een stem uit elken storm in de ooren...

Ja, de echo niet alleen laat zich in 't welffel hooren:

Laatst, toen ik 's nachts het licht bewaken zou in 't koor,

Drong zich een dof geluid de gindsche zerken door:

„Kom, zuster!” zei de stem, offcheen ze althans te zeggen:

„Kom, zuster! hier is plaats: kom u ter ruste leggen.

„'k Heb ook geweend als gij, tot dat ik grafwaarts ging,

„Toen een slavin der liefde en nu een hemelling!

„Hier knaagt geen vlamvend gift aan 't ingesluimerd harte;

„Hier schreit de liefde nooit, hier huisvest nooit de smarte;

„Hier breekt de doodsangst af, die ons op aard vervult,

„Want God, en niet de mensch, beoordeelt hier de schuld.”

Ik kom, ik kom tot u! — Stemt, englen! stemt uw galmen!

O Paradijsroos, bloei! en groent, gewijde palmen!

Ginds wil ik, ginder heen, naar de ongestoorde rust,

Waar ook de zondaar gloeit van onverboden lust.

Kom,

Kom, Abelard! kom hier en help mij derwaarts rijzen;
 Kom mij den laatsten dienst in 't uur des doods bewijzen;
 Kom, als mijn blik verflauwt en 't veege ligchaam beeft,
 En vang mijn vlotte ziel, die op mijn' adem zweeft.
 Neen — treê met achtbren tred in 't outerkleed mij tegen;
 Draag mij de waschkaars aan, geef mij den laatsten zegen;
 Toon mij het heilig kruis, van Christus bloed gekleurd;
 Leer mij — en leer van mij te sterven, op uw beurt.
 Kom hier! schouw dan mij aan, mij, al uw' lust voordezen;
 Zie Heloïze weer... 't zal dán geen misdaad wezen!
 Zie hoe de laatste sprank haar brekend oog ontvliedt,
 Zie hoe haar flauwend rood van 't angstig zweet verschiet;
 Zie hoe haar pols verdwijnt, haar hart bezwijmt van binnen,
 Tot dat zij snikt en sterft... en u niet meer kán minnen!

o Dood, gestrengte les, die 't hart te laat ontvangt!
 Wat is de sterfling dwaas, die aan een sterfling hangt!

Als eindelijk ook de tijd u de oogen digt zal drukken,
 (Die bronnen van mijn vreugd en al mijn ongelukken!)
 Dan zij uw doodslaap zoet, dan zij uw uitgang zacht:
 Uw opvaart zij geleid door 's hemels engelenwacht,
 Tot daar u 't zalig koor in heerlijkheid omschijne

En met een liefde omhelz' . . . zoo teeder als de mijne!

Eens dekk' het eigen graf ons beider asch en naam :
't Vereenig' voor altoos mijn liefde met uw faam !
En als , na jaren tijds , finds wij ten hemel stegen ,
Sinds al mijn smart vervloog en al mijn driften zwegen ,
Een teederlievend paar , met afgedoolden tred ,
De watersprongen naakt van 't eenzaam Paraclet , (*)
Dan zal een stille traan , die biggelt uit hun oogen ,
Nog druppen op ons graf , waarbij zij nederbogen ,
Terwijl hun boezem fnikt , indachtig aan ons wee ,
„ Och , minnen wij toch nooit zoo treurig als die twee ! ”

Wanneer 't Hozanna dreunt door deze kerkgewelven ,
Als brood en wijn verkeert in Christus ligchaam zelve ,
Dan nog , als alles knielt , en 't neêrgebukt gezigt
Mogt vallen op de plaats waar onze grafsteen ligt ,
Dan nog ontglipt het oog , schoon alle de engelen beven ,
Een menschelijke traan , dien God het zal vergeven .

En zoo het noodlot wil , dat ooit in laatren tijd
Een dichter zal bestaan , die al mijn foltring lijdt ,
Die 't voorwerp van zijn' gloed zich deerlijk zag ontscheuren ,
Die

(*) Dit was de naam van haar klooster.

Die eindloos werd gedoemd in eenzaamheid te treuren ,
Die ook zoo vurig mint , zoo duurzaam als ik min . . .
Hij stell' den droeven zang van onzen rampspoed in !
Zijn welgetroffen toon zal nog mijn ziel doordringen . . .
Wie meest mijn smart gevoelt , zal haar het best bezingen.

D E

ECHTSCHIEDING.

Niet steeds is de liefde bestendig van duur,
Hoe snel zij den boezem deed jagen;
Zij bluscht wel somwijlen ontijdig haar vuur,
Hoe hel zij de vonk had geslagen;
En strikt zij haar bloemen weêr los van het paar,
Dan tilt het, o jammer! zijn keten zoo zwaar,
En kan die welras niet meer dragen.

Dat lot was het lot van Lorenzo weleer,
Het lot van Lenore voordezen:
Hen knelde de keten, o jammer! zoo zeer,
Waartoe zij zich voelden verwezen.
De rozen verbleekten, verdorden alreê,
De doren deed beiden den boezem zoo wee:
De wond wou niet langer genezen.

„Och”

„ Och ,” zuchtte Lorenzo , zijn kind aan zijn hart ,
 Zoo diep met den vader bewogen :

„ Och , lieve , vergeld eens , vergoed eens mijn smart ;

„ Geen ander zal ooit het vermogen !

„ God geef ’ het en gun mij dien troost in mijn ’ rouw !

„ Gelijk ’ nooit uw harte naar ’ t harte der vrouw ,

„ Wier borsten u hebben gezogen .”

„ Helaas ,” kreet Lenore , van smart en van spijt ,

Gefchokt en gefolterd van zinnen :

„ Och , kind , dat zoo vroegen zoo droef met mij krijt ,

„ Blijf altoos uw moeder beminnen :

„ Al staan ook u de oogjes zoo zwart en zoo hel ,

„ Al lijkt gij uw ’ vader van trekken zoo wel ,

„ Gelijk hem toch nimmer van binnen .”

Zoo farden ze elkander , verhit op elkaar ,

En zaten zoo droevig te treuren ;

Zoo tilden zij beiden hun keten zoo zwaar ,

En lieten hun bloemen verkleuren ;

Zoo reten zij beiden den boezem zich stuk ,

En morden en wrokten en vloekten hun juk ,

En wilden niet langer het beuren.

„Kom meê,” riep Lorenzo, „kom meê dan, o vrouw!

„Ginds is weêr de regter gezeten:

„Verscheur’ hij nog heden die haatlijke trouw,

„Verbreek’ hij voor eeuwig die keten!”—

„Kom meê dan!” hernam zij en ging waar hij toog,

En wischte nog eens eerst een’ traan uit haar oog,

Zoo rood en zoo bitter bekreten.

„Hier hebt gij,” dus sprak hij, „o regter, ons weêr,

„Na zeven rampzalige jaren;

„Nu doen ons, o jammer! de kluifsters zoo zeer,

„Hoe zacht en verlokkend zij waren.

„Gij hebt hier, o regter, die banden gelegd,

„Verbreek nu ook weder dien haatlijken echt:

„Hij liet ons geen bloemen vergaren.”

„Hier leg ik,” zoo sprak zij, „den trouwring weêr af,”

En hield hem zoo plegtig geheven:

„o Regter, verkort ons, verligt ons de straf,

„Te lang en te zwaar voor ons leven!

„Verbreek hier die keten, zoo knellend gefmeed;

„Herneem hier, Lorenzo! uw’ ring en uw’ eed:

„Hier hebt gij mij beiden gegeven.”

„o Reg-

„ o Regter ,” hernam hij , „ gij ziet het en hoort ,
 „ Zij stemt zoo van harte mij mede ;
 „ Ontfla ons , verlos haar , hergeef mij mijn woord :
 „ Wij flaken , wij beiden , die bede.
 „ Ik deel hier met haar wat de hemel mij gaf ;
 „ Zij sta maar mijn kind en niets anders mij af ,
 „ En trekk’ zij dan elders in vrede.”

„ Bewaar ons , o hemel !” zoo kreet zij ontzet ,
 En wierp op de knieën zich neder :
 „ Zoo wreed is geen schepsel , geen regter , geen wet ,
 „ Of tijgers zijn zeker niet wreeder !
 „ Ik vraag om zijn goud , om zijn goed hem niet , neen !
 „ Ik wil maar mijn kind en mijn kind maar alleen ,
 „ En zie hij dan nimmer mij weder !”

„ o Regter ,” hernam hij , „ bij God , die ons ziet !
 „ Die gruwel zal nimmer gelukken :
 „ Ik bad om dat kind hem zoo vurig toch niet ,
 „ Om ’t laf mij te laten ontrukken !
 „ Ik drukte het eerst het een’ kus op den mond :
 „ Eens zal het , o regter , in treuriger stond ,
 „ Het laatst op den mijnen dien drukken !”

„ o Regter,” zoo kreet zij, „aanschouw hoe ik lij,
„ En laat mij uw deernis verwerven;
„ Verwijs naar woestijnen en rotsen mij vrij,
„ Maar laat met mijn kind er mij zwerven.
„ Mijn regten, o regter! zijn teêrder van aard:
„ Ik heb het met wee en met smarte gebaard:
„ Och, laat in zijn armen mij sterven!”

„ o Regter,” hernam hij, „ik zwoer in mijn vreugd,
„ Zoo ras mij dat kind werd geboren:
„ Ik breng het, o hemel, tot eer en tot deugd!
„ Dat heb ik, o regter! gezworen.
„ Die eed was zoo innig, zoo hartig, zoo dier!
„ Ik staaf en hernieuwen herhaal u dien hier:
„ Mijn kind zal geen ander behooren!”

„ o Regter,” zoo kreet zij, en kroop voor zijn’ stoel:
„ God zou het op u eens verhalen.
„ Versmoor niet de stem van uw menschlijk gevoel:
„ Haar inspraak kan nimmer doen dwalen.
„ Mijn kind is mijn hoop en mijn heul en mijn troost!
„ Ontscheur aan geen moeder, o regter! haar kroost:
„ Ik zou met den dood het betalen!”

„ o Reg-

„ o Regter,” hernam hij, „ verlicht gij haar oog,
 „ Verstrek dan gijzelf haar ten rader;
 „ Al drijft zij haar’ rouw en haar regten zoo hoog,
 „ Mijn kind blijft niet minder mij nader.
 „ Een dochter voorzeker behield zij met regt:
 „ Een zoon is de vrucht en de troost van mijn’ echt:
 „ De zonen behooren den vader.”

„ o Regter,” zoo kreet zij, „ mijn kind is mijn kind:
 „ Ik heb het gebaard en gezogen;
 „ Ik heb het getroeteld, gekoesterd, bemind,
 „ Bemind als het licht van mijn oogen.
 „ Mijn zoon is mijn kind en mijn kind is mijn bloed...
 „ Ik kruip u, o regter, wanhopig te voet:
 „ Och, wees met mijn’ jammer bewogen!”

Toen droogde de regter een’ traan van zijn wang,
 Maar wist niet een woord te verzinnen;
 Toen floop daar een knaapje, zoo bloot en zoo bang,
 De regtzaal al bevende binnen;
 Het knielde ter neder en fnikte zoo luid,
 En stak wel de lipjes tot spreken vooruit,
 Maar dorst niet en kon niet beginnen.

„ o Knaap,”

„ o Knaap ,” sprak de regter en deed zich geweld :

„ Gij moogt hier , gij moet hier beslissen ;

„ Verklaar hier , wien beider gij liever verzelt ,

„ Wien beider gij liever wilt misfen.

„ Uw vader , uw moeder bemint u zoo zeer :

„ Spreek op nu ! wien mint gij , wien minder , wien meer ?

„ Maar poog eerst uw traantjes te wifchen.”

„ o Regter ,” zoo nokte , zoo fnikte het kind :

„ U wil ik , u neem ik tot hoeder :

„ Zijn beiden zoo gram en zoo boos en zoo blind ,

„ Wees gij mij-onnooslen dan goeder.

„ Och , hoor mij : ik smeek u , ik fchrei van verdriet ;

„ Verhoor niet hun bede : zij meenen die niet . . .

„ Och , laat mij mijn’ vader en moeder.”

„ Verkies !” riep de regter , met dringender ftem :

„ Van wien zijt gij willens te fcheiden ?”

„ Van hem noch van haar noch van haar noch van hem !”

Zoo kreet het en greep zich aan beiden.

„ Van hem noch van haar !” voer het voort in zijn fmart ,

En knelde zijn’ vader en moeder aan ’t hart ,

Die ftonden en zwegen en fchreiden.

Toen

Toen greep het de moeder zoo vast bij haar hand
En troonde zoo lokkend haar mede;
Toen trok het den vader al voort bij zijn pand
En won al gedurig een schrede;
Het bragt hen al digter en digter tot een,
En floeg reeds zijn armpjes om beiden hen heen
En dwong hen nog eens tot een trede.

Toen schoof het hun handen zoo zacht in elkaar
En klemde die vast met zijn kussen;
Toen zag het zoo teeder naar hem en naar haar
En zocht maar hunn' wrevel te fussen.
Het hief naar den regter zoo smeekend een oog,
En tilde zijn handjes zoo roerend omhoog,
En bad zoo inwendig intusfchen.

Toen stonden daar beiden, de handen in een,
En 't hoofd op den boezem gebogen;
Toen blikten zij beiden ter zijde zich heen,
En zagen elkander in de oogen.
Toen voelde Lorenzo zijn' boezem zoo slaan,
En prangde zoo hartig Lenore daar aan,
Op eens in zijn armen gevlogen.

„ Neen,

„ Neen , neen ! ” borst hij los , in vervoering en vuur ,
En liet zijn verrukking hem leiden :

„ ’k Verftok mij niet wreed voor den kreet der natuur :

„ Ons kind behoor’ eeuwig ons beiden !

„ o Vrouw , die dat kind mij gebaard hebt met smart !

„ Herneem weêr uw regt en uw plaats in mijn hart :

„ De dood zal alleenig ons fcheiden . ”

Toen gaf hij den trouwring , tot pand van zijn’ eed ,

Op nieuw haar zoo plegtig en teeder ;

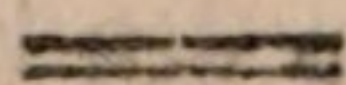
Toen wierp zij , tot smeltens geroerd en gekneed ,

Nog eens aan zijn’ boezem zich neder ;

Toen greep hij zijn’ zoon bij zijn vrouw aan zijn borst ,

En hield hem verrukt op den fchouder getorscht ,

En keerde met beiden toen weder.

D E

V A D E R N A A M.

Neen, dien achtbren naam mij nooit
Tot den beuzelklank verplooid,
Dien de trotschheid, in verblinding,
Uitdacht als haar lafste vinding;
Neen, o neen! zegt onverbloemd,
Kindren, wat uw hart mij noemt;
Wat mij God, in dank geprezen,
Op mijn stil gebed deed wezen,
En geen spraak, in al haar praal,
Schooner uitdrukt dan uw taal.
Leêg voor 't onverwijfd gehoor,
Walgt dat week geluid mijn oor,

En

En mijn hart verzet bestendig
Tegen d'onzin zich inwendig;
't Is voor beuzelvonden koel;
't Heeft voor wanklank geen gevoel,
En van spijt en mededoogen
Schiet me een schampre lach in de oogen.
Dwaze, zucht ik, als gij zijt,
Die uzelv' zoo streng kastijdt,
En uw kroost voor al uw waken
Nooit den zoeten naam leert flaken,
Dien, in 't beedlen om een' beet,
De arme, nog verguisd in 't leed,
Tot gebrek en schimp geboren,
Van zijn barvoets kind mag hooren,
Dat, met hem tot smaad gedoemd,
Toch den beedlaar Vader noemt.
o Dat klinkt mij schoon en zoet;
Dat ontroert mij in 't gemoed,
Als ik van de kinderlippen
d' Onvervreemden naam hoor glippen,
Die mij last en leed vergoedt.

Dan

Dan gevoel ik 't hart verrukken
En ontgloeid in voller dank,
Bij 't beseffen wat die klank,
Wat die eernaam uit mag drukken!
Als mijn blij en bloeiend kroost,
Aan mijn ziel zoo na verbonden;
Mij teêrhartig liefdekoost,
Zonder hulp van vreemde vonden;
Als mij 't aanspreekt met den naam,
Dien het God, als hoogst verheven',
Met de kleene handjes zaam,
In 't volmaakst gebed leert geven...
o Dan zwelt mij 't hart zoo hoog,
Van mijn' rang zoo diep doordrongen,
En een traan besproeit mijn oog,
Aan het vol gemoed ontsprongen;
Dan beklaag ik, dan uw' waan,
Dwazen, om uw' trots te stijven,
Met zoo leêg een' klank voldaan,
Die het hart zoo koud laat blijven.
Ijdlên, die u blind vergeet,
Door zoo driest gevoel bezeten!

Zegt het, schaamt gij u te heeten,

Wat natuur u worden deed?

Wormen, in het stof hoovaardig,

Die den kop zoo stout verhoogt!

Is dan u de naam onwaardig,

Daar gij God meê noemen moogt?

Ver van mij die beuzelvond,

Op zoo blind een' waan gegrond,

Dien ik duur het nietig pralen

Met mijn' eernaam zou betalen!

Schamel tooifel, ver van mij,

Kinderpronk der hoovaardij!

Laat wien 't lust uw glimp behagen:

Ik wil rijker fierfel dragen,

Van uw' valschen opschik vrij!

Neen, van God gebeden panden,

Schei' geen hoogmoed mij zoo laf

Tergend van mijn mindren af,

Waar natuur aan alle standen

De eigen pligten, de eigen banden,

d'Eigen rang en regten gaf.

Laat

Laat hem vrij en luid-op hooren,
d' Onvervalschten, reinen toon,
Zoo aandoenlijk in mijne ooren,
Voor mijn ziel zoo roerend schoon!
Laat het hooren, laat het weten,
Dat ik 's hemels gunst erken,
Kindren, dat ik Vader ben,
Dat ik trotsch ben, dat te heeten!
Dat voor mij, voor mijn gevoel,
Nooit die naam van eer en zegen
Wordt verbasterd, laf en koel,
Zonder heiligchennisplegen;
Dat hij God in 't aanzigt smaadt,
Die, beschaamd zijn' rang te noemen,
Voor de menschen 't wil verbloemen,
Wat Gods gunst hem heeten laat;
Dat hij hoog op prijs moet stellen
Wat hem waan en weelde maakt,
Maar hem 't harte niet moet zwellen
Van den zegen, dien hij smaakt; —
Dat hij d'eerrang niet moet tellen,
Die den naam er van verzaakt.

A A N B L I K

O P D E

N O O R D Z E E.

(1 8 1 0 .)

Ja, 'k ruk mij schaamrood af van Neêrlands laatste puinen,

En zoek voor 't hijgend hart verademing van 't wee;

Ja, 'k dwaal de toppen langs van Katwijks grijze duinen

En staar uw wentling aan, o zee!

Is 't waarheid? rolt gij nog de golven,

Die Neêrland in den schoot bedolven,

Hoogmoedig op haar dragt, uw wijde kolken rond?

Bespoelt gij nog met de eigen baren,

Met de eigen kracht, na zoo veel jaren,

Na zoo veel jammren, d'eigen grond?

Vlugt!

Vlugt! bruis voor eeuwig weg van Neêrlands dorre zanden

En schuw den diepen smaad, die haar den kop verneêrt.

Wat toeft gij, onverkleurd, aan haar vergeten stranden,

Als of er niets ware omgekeerd?

Vlie weg, vlugt voort naar blijder zoomen!

Breng elders fchat en dienst van uw ontruimde stroomen,

Die ge, eenzaam en onnut, langs Neêrlands kustendrijft;

Laat elders heen uw golven jagen,

Die tergend aan onze oevers vragen,

Waar Neêrlands trotsche wimpel blijft?

Neen, 'k zoek hem vruchtloos weêr op uw onmeetbre waatren;

Het ijdel spookt hen rond, zoo diep ik d'aanblik boor.

Neen, 'k hoor van zee en reê geen dreunend welkom schaatren:

Het ruifchen van uw' vloed is alles wat ik hoor.

Slechts ginder zwalpt, langs bank en platen,

Een visfcher voort, verzeild, verlaten,

Verhavend, rank van kiel, verscheurd van tuig en want;

Hij zwalpt om flecht gewin, waar vloed en vlaag hem zweepen,

En fchetst, van heul ontzet, van 't noodweêr aangegrepen,

't Rampzalig beeld van Nederland.

Ja, treurig blik mij 't aan, zoo ver zich de oogen wagen:

De bange rust des doods zweeft langs uw ruimte heen;

Ja, de adem van 't verderf zucht uit de ontboeide vlagen:

De schrik bezielt uw stilte alleen.

Is 't hier, waar de onafzienbre vloten

De koopren keel met klem ontfloten

En donderden Euroop den wil van Neêrland voor?

Is 't hier — waar zich de ontvolkte kusten

Slechts door de stormen zien ontrusten,

Die mij de zeemeeuw schreeuwt in 't oor?

Is 't hier, waar de oude twist bepleit werd en voldongen,

De twist, die de aarde in twijfel hield,

Of Neêrland zinken moest, door vreemd geweld gedwongen,

Dan of de wereld boog, voor 't wonder neêrgeknielt?

Is 't hier, waar, uit den schoot der plasfen,

De zegewimpel rees, in 's vijands bloed gewasfchen,

Die rondzocht naar een wijk voor zijn gestreken vlag,

Terwijl, in 't schaatrend handenkloppen,

Des winnaars juichend oog op Neêrlands torentoppen

De vrengdevanen waaijen zag?

Daar,

Daar, daar, waar ginds die neevlen dwalen
 En 't luchtruim op de golven rust,
 Daar, daar verzonk de Brit, die schand voor buit kwam halen,
 In 't aanzien van zijn eigen kust.
 Daar dwong hem Tromp zijn lekkе schepen
 Onttakeld weêr naar huis te slepen,
 Met wanhoop en met spijt bevracht;
 Terwijl hij stout, in 't juichend tergen,
 Voor de oogen van Brittanjes bergen,
 Ons Hollands koopvloot binnen bragt!

Daar, daar, aan de eigenste overzijde,
 Die zich verliest in mist en schuim,
 Daar daagde Ruiters kreet den trotschaard op ten strijde,
 Die in zijn dokken dook en wegbleef van het ruim.
 Daar scheurde hij de Britsche keten,
 Als flagboom voor zijn' boeg gesmeten,
 In duizend schakels los voor zijn onstuitbre vaart,
 En deed den Theems en de oeverzanden
 Van 't vuur uit Karels wrakken branden,
 En maakte Chattams naam tot Englands spijt vermaard.

Ginds, ginds, waar Vlaandrens banken drijven
 En de open zee de Schelde drenkt,
 Ginds leerde Spanjes vlag uit Neêrlands zog te blijven,
 Terwijl Medina kromp, aan 't Zeeuwfche vuur gezengd.
 Ginds leerden de ongetemde Geuzen
 Castieljes koppen weeker kneuzen,
 Vermalen Cadix waterbouw;
 En fpelden reeds de verfte reëen
 Dat Neêrland, uit het hart der zeeën,
 Des aardrijks heerschers teuglen zou.

Ginds, ginds — tot daar de Noorderbaren
 Zich werpen aan haar' grenspaal neêr,
 Germanjes kust voorbij en Jutland omgevaren,
 Verdrinken in het Baltiesch meer —
 Ginds, ginds hield Neêrlands heldendegen
 Den ruwen Zweed in 't razen tegen
 En gaf den zwakken Deen zijn afgewoekerd deel;
 Ginds ftilde Neêrlands wenk, aan Seelands woeste boorden,
 De ftormen van 't onftuimig Noorden
 En brak de flaaffche Zond de kluisters van de keel.

Hier,

Hier, hier, in 't aanzien dezer stranden,
 Hier, waar ik de oogen neig en neêrsla op den vloed,
 Hier ook floeg Neêrlands leeuw de tanden
 Den luipaard diep in 't gistig bloed.
 Hier ook, van weêrzij aangeschonnen,
 Werd de oude worstling weêr begonnen
 En de overjaarde wrok op weêrzijsch staal gestuit;
 Hier ook, hier zonk, in 't razend kampen,
 De zeeleeuw neêr in vuur en dampen,
 Maar stak er, ongezengd, het edel hoofd weêr uit.

Hier, hier, waar Gal en Brit verschenen, (vergaan,
 Hier, waar hun heerschzucht zwoer, dat Neêrland moest
 Hier floeg zich nog haar vuist door beider wapens henen
 En streek Brittanjes vlag en Frankrijks lelievaan.
 Hier dook voor onvolwasfen krachten
 De keur der trotste koningsmagten
 En brak haar krijgslied af met krijtend rouwmisbaar;
 Hier leerden, hier Europaas vorsten,
 Die Neêrland reeds verdeelen dorsten,
 De schande deelen met elkaâr.

Wijs aan , zoo diep mijn blikken dolen ,
 Wijs aan , zoo ver ge uw takken strekt ,
 o Zee , waar houdt ge een golf verscholen ,
 Niet eens van 's vijands bloed gevlekt ?
 Vloei af en laat uw waatren zakken
 En toon uw' boôm , bezaaid met wrakken ,
 Tot Neêrlands zoen vernield , doornageld in uw' schoot ;
 Vloei af , en spoel , met schrik en schaamte ,
 Der vaadren overplast geraamte
 Voor de oogen van hun kindren bloot .

Vloei af , uw dienst heeft uit ! dat nakroost is verwezen ,
 Verwaarloosd is zijn rang , zijn overdierst bezit !
 Neen ! laat geen schimpend buur voor Neêrlands wraak meer
 Thans blijft het schuim der baren wit . (vreezen :
 Helaas , wie ooit u moog' verneêren ,
 Onze afgestreden vuist zal u niet meêr verweeren ,
 Niet straffen , als voorheen , wat u een voorschrift wijst ;
 De roofvaan moge uw golf ontfieren ,
 't Geweld moge op uw' nek zijn' looden standerd zwieren ,
 Maar Neêrlands vrije vlag wordt niet meer opgehijscht .

't Is

't Is uit! haar luister zonk, haar grootheid is vervlogen,
Haar voorregt is verbeurd, haar aanzijn zelf verdween;
't Is weg, het schuim gelijk, dat wegspoelt voor mijne oogen,
Of als het dwarlig zand, dat opstuift om mij heen.
't Is uit: haar troon ligt neêrgestooten!
Onnut is al dat bloed vergoten,
Verwoest die oogst van roem, in strijd op strijd verzaamd;
't Gewormt' bleef aan den wasdom knagen;
De orkaan is op den bloei geslagen:
De vrucht heeft zoo veel vlijt beschaamd.

Maar hoe! of is 't een droom, of hevelt langs de kinnen
Een drom van spookfels op, die weemlen over't meer?
Zij zijn 't! ik zie hen, ja! 'k herken u, dierbre schimmen,
Die rondzweeft en verbleekt en wegzinkt voor mij neêr.
Zij zijn 't! het zijn de heldenvaadren,
Die uit den nacht des grafs in 't eenzaam uur vergaadren,
En waren op den post, die proef draagt van hun trouw!
Zij zijn 't! zij zien hunn' adel hoonen:
Zij zijn 't! zij zoeken troost bij hun verloren zonen
En plegen, onbevredigd, rouw.

He-

Helaas, de slag viel neêr, de doodklok heeft geslagen,

Het erfdeel ligt verwoest bij de onvoltooide taak!

Wijkt, dierbre schimmen, wijkt! of zoogij zoen komt vragen,

Ons lijden zij alleen uw wraak.

Aan ons alleen is 't rouw te plegen;

Onze onmagt strekt u de armen tegen:

Uw kroost, o vaders, bloost en weent.

Ziet daar wat nog bleef overschieten:

De tranen op uwe asch te gieten,

Te blozen voor uw grafgesteent'!

Dat heilig graf alleen, van hecht arduin omgeven,

Sart nog den zwaai des noodlots aan;

Nog zien wij aan zijn' voet, onwischbaar ingedreven,

De loffspreuk der erkentnis staan.

Nog praalt het in de tempelwanden,

Waar Neêrland, met geheven handen

En volle harten bidt en boet,

En, in 't godsdienstig wierookplengen,

Een deel aan uwen roem blijft brengen

Van de offers, die zij rooken doet.

Die

Die roem voor 't minst staat pal, ook schoon zijn zuilen breken

En 't marmer glans en luister misf'.

Wat kreunt zich aan den val van een vergankelijk teeken,

Die eer, die onvergankelijk is?

Dat marmer stuiiv' tot gruis en puinen,

Die roem houdt stand op Katwijks duinen,

Schoon de aardbol van de orkanen beeft!

Dat duin moge in den vloed verzinken,

Die roem blijft onverdoofbaar blinken,

Zoo lang de Noordzee golven heeft!

Hier staan uw borgen op, wat vreemde volken rezen,

En tuigen hun uw heldendeugd;

Hier spat het kookend schuim den onverlaat in 't wezen,

Dien niet van Neêrlands grootheid heugt.

Hier voelt uw kroost, hoe diep gezonken,

Onwillens nog een' sprank van d'ouden gloed ontvonken,

Een' sprank, die 't hart in vlamme jaagt;

Hier, hoe miskend, hoe laag in waarde,

Hier ruilt het met geen' naam op aarde

Den naam, dien 't naar zijn vaadren draagt.

Hier

Hier zal, nog na den loop van eeuwen,
 Wat vreemd geslacht deze oevers groet',
 De heldenroem der waterleeuwen
 Weêrgalmen langs den wijden vloed.
 Het bootsvolk zal, in later talen,
 Uw wondren nog elkaâr verhalen
 En fiddren als 't uw namen hoort;
 En, veilig drijvende op de stroomen,
 Verschrikt ontwaken uit zijn droomen,
 Als klampte gij 't op nieuw aan boord.

Hier, hier, wat vreemdling ooit hier lande,
 Wat opgeblazen buur naar wilkeur ons verheer',
 Hier wordt voor 't minst der zonen schande
 Verzwolgen in der vaadren eer.
 Hier stroomt, wat jammren ginds ontspringen,
 De toevloed der herinneringen
 Weldadig en tot laafnis aan;
 Hier dwingt hij, uit den schoot der baren,
 Wat vreemdling ooit haar op moog' varen,
 Hem de oogen schaamrood neêr te slaan.

Hier

Hier wil ik dikwijls eenzaam dweepen
 En mijmren langs den woesten boord;
 Hier moog' mij de aandrift met zich slepen,
 Zoo ver ooit Neêrlands wet, geknield, is aangehoord.
 Hier wil ik weêr de ontvlugte kolken
 Met Neêrlands vlag en vloot bevolken,
 En domplen wie haar smaadt weêr in zijn duisternis;
 Hier wil ik, hier, o zee! aan uw vergeten vlooden
 Mijn' geest met zoete droomen voeden,
 Die moê van 't pijnlijk waken is.

A A N D E
VADERLANDSCHE DICHTERS.

(1 8 1 0 .)

Stort uit , stort uit het hart in zangen ,
o Dichters , Neêrlands laatste hoop !
Wat rolt een laffe traan langs uw beschaamde wangen
En stikt het bruisend lied in d'opgewelden loop ?
Laat andren stem en inspraak smoren ,
Voor d'aanblik van 't geweld vervaard ;
De dichter mag zich luid doen hooren ,
Schoon alles zucht en zwijgt en fiddrend om zich staart :
Dat erfregt is hem aangeboren ,
Erkend door ieder volk van de aard !

Zie

Ziet daar ons regt! Hefl aan uw toonen
 En zingt den nabuur flom, die in ons lijden juicht.
 Laat daavren flom en fnaar, gij Neêrlands laafle zonen,
 Gij afkomst, die van d'oorfprong tuigt!
 Verfcheurd, geroofd, in puin gezonken,
 Verfloof wat ooit heeft uitgeblonken,
 En onmagt, boei en blaam . . . zie daar wat overfchiet!
 't Verderf pakt fchande en flraf op Neêrlands hoofd te zamen,
 Doch, wat zij zich in 't wee moog' fchamen,
 Zij fchaamt zich nog haar dichtren niet!

Hefl aan dan, wreekt haar'fmaad en doet haar wondren fpreken,
 Die wondren, nog geducht zoo ras gij 't fpeeltuig trilt;
 Is ze eindlijk in den kamp, na eeuwen roems, bezweken,
 Nog vaart gij, onverzeerd, uw nabuurs in den fchild!
 Hefl aan en zingt den lof der helden,
 Die Brit en Gauler wetten flelden
 En dompelden in 't flijk, wat ons een voorfchrift geeft!
 Hefl aan en zwiert hun vreeslijk wapen,
 Gij, dichters, ons ter wraak gefchapen,
 Zoo als er Brit noch Gauler heeft!

Wij luistren. Jaagt ons 't bloed door de aadren
 En wekt nog eens een vonk van d'ouden heldenaard.
 Zingt voor het schaamrood kroost de grootheid van zijn va-
 Die zangstof is uw speeltuig waard. (dren:
 Aan u is 't heilig regt verbleven,
 Hun dierbare asch in rouw te omgeven,
 Te jammren op hun graf, door diep gevoel geroerd:
 Aan u, die door uw tooversnaren
 't Herdenken aan den roem van Neêrlands heldenjaren
 Met Neêrlands kunsteeuw weder voert.

Ja, 'k hoor op nieuw dien toon door hart en ooren dondren,
 Den toon van de Agrippynsche snaar,
 Die 't vaderland, om strijd, haar helden deed bewondren
 En 't loflied van hunn' harpenaar.
 Is 't heldenkroost ten val verwezen,
 Der dichtrenteelt is opgerezen
 En voert haar' adel rond, zoo ver haar speeltuig klinkt;
 Der dichtrenteelt is zat van zwijgen
 En doet haar' kunsttoon hooger stijgen
 Naarmate Neêrland lager zinkt.

- o Breekt dien toon niet af, waaraan wij hopen hangen,
Als laatst bewijs van adeldom;
- o Roert ons krimpens hart door vaderlandfche zangen:
't Ziet nog naar u in 't lijden om.

Hefl aan: uw glans is aangebroken!
De dichtkunst heeft haar regt op jaren fmaads gewroken
En 't rijmelrot ontzet van 't walgljik kunstgerigt:
Hefl aan, en wie, in rijmelfltuipen,
Nog met zijne eeuw in 't flik moog' kruipen,
Sluit, fnoert hem d' engen gorgel digt.

Ja, 'k zie het heilig vuur u weêr in de oogen gloeijen;
De Bardenlier geftemd, naar vaderlandfchen fmaak;
Ja, 'k hoor uw floute zangen vloeijen
In 't flroomend goud der moederspraak!
Rolt uit, rolt bloot haar wondre krachten:
Brengt voort de fchepping der gedachten
In d' ongeleenden zwier van haar verheven praal;
Laat fchittren al haar' fchat, den naakten buur in de oogen;
En handhaaft tegen fchimp en logen
Uw helden en uw heldentaal.

Op, Bilderdijken! op! bedwingt dien toon niet langer,
 Gij, Feithen van mijne eeuw, op u-alleen nog grootsch!
 Op, Helmers, staaf onze eer, stoutmoedig, vurig zanger!
 Vervul dien dubblen pligt, oorspronkelijke Loots!
 Voor mij, gewend aan zachter kwelen,
 'k Wil langer huislijk heil noch kindsch gekozel spelen,
 Maar tintlen van den gloed, die door uw aadren ziet;
 Voor mij, ik wil, in stouter noten,
 Mijn krachten met mijn' moed vergrooten,
 En staamlen, waar gij zingt, den weêrklank van uw lied.

Neen, onzer is 't niet meer, het speeltuig, dat wij snaren:
 't Behoort aan huislijk heil noch dierst geschatten band;
 Neen, onzer is 't niet meer om lof en lauwerblâren:
 't Behoort alleen aan 't vaderland.

Voor haar, alleen voor haar uw toonen!
 Zij eischt uw ziel, uw' zang, de lauwen, die u kroonen,
 En 't vuur, dat u ontvlamt en dorsten doet naar eer:
 Zij eischt het, zich ten dienst, om d'ouden moed te ontvonken,
 En vraagt, in weemoed weggezonden,
 Haar helden van haar dichtren weêr.

Ja,

Ja, schenkt haar zeeens terug, hoe diep haar 't lot deed neigen;

Ontvlamt op nieuw den moed, die hooploos nederzinkt:

Dat wonder is der dichtkunst eigen,

En 't merk, waarin haar afkomst blinkt!

Heft aan! en doet der vaadren schimmen

Ontroerd van uit hun graven klimmen

En leeren 't vadzig kroost den lang verleerden pligt;

Heft aan, en laat uw schuldverwijten

Het uit zijn' doodslaap wakker krijten

En 't sceppe op nieuw zich 't ochtendlicht!

Of is die hoop een droom der zinnen,

Is 't uit, voor eeuwig uit en heel de toekomst nacht;

Is Neêrlands regt verbeurd, verboden 't weêr te winnen

En haar de hartslag toegebragt:

Wel, zamelt dan hare eerlouwrieren,

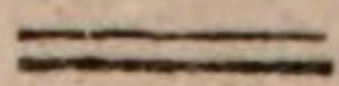
Om 't moeder-lijk voor 't laatst te fieren,

En rolt haar standaards uit, om 't heldengraf geschaard,

Wel, galmen wij haar' roem, door lied noch lof volprezen;

En zegge een later kroost, zoo 't ooit haar' naam moog' lezen:

Haar dichters bleven 't laatst haar waard'.

A A N D E
VADERLANDSCHE DICHTERS.

(1 8 1 3 .)

Schept adem ! 't monster ligt te slaauwen,
Te hijgen naar den ademtogt,
Dat de aarde vast hield met de klauwen
En in elkaâr te nijpen zocht :
Het viel , het zwijmt , en stiet de tanden
Op de aangegrimde prooi te schanden ,
In 't razen van zijn' gruweldorst ;
Het viel , en hief in 't nederploffen ,
Te wel in 't giftig hart getroffen ,
Den klauw van uw geklemde borst.

Barst

Barst los! den boezem lucht gegeven!

De ontroering niet in 't hart gesmoord!

Te lang reeds werd in Neêrlands dreven

Uw vrijë zang niet aangehoord.

De lof der vaadren was vergeten,

Hun kroost een schandnaam toegesmeten,

Hun standerds tergend neêrgerukt;

Hun zeden van hunn' grond verdrongen,

Hun taal een spot van vreemde tongen,

En u de gorgel dicht gedrukt.

Hefst aan! laat brein en boezem zwellen!

De lofzang dreun' en daver' rond!

Zoo lang toch mogt de boei niet knellen,

Dat gij den greep verleeren kondt.

Helaas, in 't pijnlijkst juk gevangen

Zocht nog ons hart den troost dier zangen...

Maar ook dat laatst genot had uit!

Hefst aan, en rolt ons d'eersten zegen—

Ons 't eerst gevoel der vrijheid tegen

In toonen van de ontboeide luit.

Schept lucht, barst los, bezielt de snaren;

Laat hart en speeltuig ruimer slaan!

Schouwt rond: waarheen uw blikken staren

Stroomt u een trotscher denkbeeld aan.

Neen, nooit, doorluchte mededingren,

Die Phebus blikfems uit moogt slingren,

Moogt dondren met den heldentoon!

Neen, nooit, hoe stout uw snaren klonken,

Mogt rijker stof uw borst ontvonken,

Noch schitteren zoo verblindend schoon.

Schouwt rond: Europa roert de lenden,

Gekneusd van 't hollend oorlogsros,

En woelt, van onder 't wig der benden,

Zich vreeslijk uit haar keten los.

De looden voet, die haar vertrapte,

Die troon en rijk te morzel stapte,

Vindt steun noch schoor noch rustpunt meer;

En 't reuzenbeeld, haar opgeslagen,

Te lang met schaamte en spijt gedragen,

Schokt, waggelt, stort en gruizelt neer.

Schouwt

Schouwt rond: Langs Wolgaas woeste boorden,
 Met sneeuw en klippig ijs bevracht,
 Verheft zich in het grimmig Noorden
 De morgen uit den zwartsten nacht.
 Bij 't opgaan van dien wondren luister,
 Versmelt en dunt het pakkend duister
 En rolt zijn' valen damp in een;
 En 't licht, in vollen gloed ontstoken,
 d'Orkaan van jammren doorgebroken,
 Stroomt langs de ontwakende aarde heen.

Schouwt rond: In 't heuglijk ochtenddagen,
 Beurt Hollands tuinleeuw weêr den kop,
 Van 't geeslend onweêr mat geslagen,
 Verschriklijk uit den doodslaap op:
 Hij voelt zijn kracht, te lang vergeten;
 Hij voelt, o smaad! en ziet zijn keten,
 En heft de koninklijke borst,
 En spat het schandjuk, dat hij tilde,
 En 't azend gierenbroed in 't wilde,
 Dat hem in 't net genaken dorst.

Schouwt rond : Oranjes veldbanieren

Staan schitterend weêr in top gehaald ;

De op eens ontrolde vanen zwieren ,

Met de oude kleur op nieuw bemaald.

Der vaadren schepping is herboren ;

Hervonden is het lang verloren' ,

Hervonden , grootscher dan weleer!

En Neêrland , eens zoo trotsch verschenen ,

Als schaduw eens in rook verdwenen ,

Wordt , rijst , bestaat den tweeden keer.

Heft aan , heft aan ! 't is tijd van zingen !

De nacht van gruwlen drijft van de aard !

De wondren , die elkaâr verdringen ,

Zijn Nederlandsche zangen waard !

De magt der hel , te schand' gebrijzeld ,

Verlamd en in haar krocht gegijzeld ,

Komt langer 't misdrijf niet te sta !

Heft aan , en zendt de rooverbende ,

Nog zat gebrast aan onze ellende ,

Den bliksem van uw zangen na !

Schept

Schept lucht! barst los! heft hart en klanken!

Plengt wierookgeur en offerwijn:

De dichter mag de godheid danken

Met toonen, die haar waardig zijn.

Knielt neêr: 't is tijd om God te loven!

Heft ziel en zang tot hem naar boven,

Die gunstig Neêrlands offers ziet;

Die Neêrland, door hem uitverkoren,

Wat vreemden ooit haar' val bezworen,

Nooit uit zijn schepping delgen liet.

Schept lucht! verscheurd zijn band en boeijen,

De kluisters los van ziel en geest!

De dichtstroom mag weêr overvloeijen:

De bron is nooit zoo vol geweest.

Barst los! ontlast het hart in zangen!

Wij smachten om den toon te vangen,

Dien toon van enkel vuur en gloed;

Dien toon, van geest en leven zwanger,

Die, vrij gelijk de ontboeide zanger,

Geen uitheemsch juk meer slepen moet.

Barst

Barst los en laat het kunstjuk vallen

Als 'tjuk van uw' ontboeiden hals!

Laat onbeklemd uw zangen schallen:

Nooit klinkt de toon des harten valsch.

Laat andren, in 'tweërbarftig zingen,

Hunn' adem naar een voorschrift dwingen,

Naar les en regel, koud en kleen:

Gij moet uw kunst, uw zangen danken

Aan 't Hollandsch hart, aan Hollands klanken,

En 't vaderlandsch gevoel alleen.

Heft aan! leert ziel en zin verrukken,

Spijt vreemde wet en Fransche leer!

Europa trad haar boei aan ftukken:

Haar kunstjuk past uw' hals niet meer.

Heft aan: ons kloppend hart zal hooren;

Lokt, ketent ons de ziel in de ooren

Met toonen, door geen kunst ontaard;

Met toonen, aan 't gevoel ontsprongen,

Vrijmagtig, hartig, onbedwongen,

En zoo veel hooge wondren waard!

H E T
VREDEFEST VAN 1814,
IN MIJN HUIS GEVIERD.

Buigt u, kindren! bidt en buigt,
Knielt met vader neêr;
Buiten wordt zoo luid gejuicht:
Zwijgen wij niet meer.

Pui en gevel zijn versierd
En bedekt met groen;
Buiten wordt er feest gevierd:
Laat ons t' huis het doen.

Buiten is de straat bevlagd
En van spreuken zwart;
Arm en rijk heeft tol gebragt:
Offren wij ons hart.

Bui-

Buiten luidt het klokkenspel
Met verblijden klank;
Lied en lofzang dreunen schel:
Stil zij onze dank.

God, die ieders offer ziet,
Wie en waar het rook',
Stuit op dak en wanden niet
Maar aanschouwt ons ook.

Nu dan, kinders! buigt het hoofd,
Knielt met vader neêr;
God wordt buiten luid geloofd:
Zwijgen wij niet meer.

Hoort! daar davert weêr de grond
Van den luiden toon!
„Vrede! vrede!” dreunt het rond:
God! wat klinkt dat schoon!

Vangt het op en zegt het weêr,
Dat gezegend woord:
Kindren! 't is voor d'eersten keer
Dat gij 't klinken hoort.

't Ondier, heet naar menschenbloed,
Vreeslijk in geweld,
Had reeds langer rondgewoed
Dan gij jaren telt.

't Zwierf van 'teen naar 't ander land
Met zijn geefels voort,
En stak huis en have in brand
En schiep lust in moord.

't Schoor, in 't Fransche plondernest,
Rijk en staten plat,
En, tot barstens vol gemest,
Werd het nog niet zat.

Maar een held, bevriend met God
En met de aard' begaan,
Trok zich haar rampzalig lot
In ontferming aan.

Uit het Noorden kwam hij op,
Een' orkaan gelijk,
En het ondier dook den kop,
In zijn bloedig slijk.

Hij

Hij drong door tot in de krocht
Met een vlammend zwaard;
Gaf den nekslag aan 't gedrogt
En den vrede aan de aard'.

Buigt u, kinders, tot den grond,
Knielt met vader neêr;
Buiten rolt zijn lof in 't rond:
Zwijgen wij niet meer.

Bidt voor d'aangebeden vorst,
Vouwt uw handjes zaam;
Zuigling aan de moederborst,
Stamel ras zijn' naam.

„Vrede! vrede!” dreunt het luid,
Met vereende stem!
De aarde rust van 't lijden uit:
Kindren, dankt het hem.

Nu eerst leg ik 'savonds laat
Mij gerust ter neêr;
Nu eerst vindt de dageraad
Mij bemoedigd weêr.

Nu verkeert geen bange schroom

Al mijn lief in leed ;

Nu ontperst geen nare droom

Mij des nachts het zweet.

Nu eerst weet ik , hemel ! nu ,

Wat uw gunst mij schonk ,

En hoe diep mijn dank tot U

Bij uw' zegen zonk.

Nu bespat geen traan van smart

Onverwachts mijn wang ,

Als ik u aan 't kloppend hart

Lieve kindren , prang.

Vlugt en schuilt nu in mijn' schoot

Voor gedreigd gevaar :

'k Breng niet langer offers groot

Voor een' vreemd' barbaar.

„ Vrede , vrede ! ” God zij lof !

Dreunt het wijd en zijd !

't Uitheemsch ondier krimpt in 't stof ,

En is d'adem kwijt !

N

„ Vre-

„Vrede, vrede!” rolt de kreet

Langs de verste kust!

Zuigling, onder 't wiegekleed,

Veilig is uw rust.

Schatert, volken! viert uw vreugd,

Houdt dien kreet niet in:

Aller vader ziet verheugd

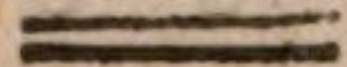
Zijn verzoend gezin.

Buigt u, kinders, neigt het hoofd,

Bukt ter neêr in 't stof;

God wordt buiten luid geloofd:

Stil zij onze lof.

M I J N E V E R Z E N.

Zielloos staat gij, levenloos,
Zonder klem of zwier,
Zangen, uit mijn hart geweld!
Op het koud papier.

Neen, van 't uitgestroomd gevoel
Vonkt in u geen sprank:
Zielloos zijt gij, levenloos,
Noten zonder klank!

'k Heb de borst met u geroerd
En het hart gekneed,
Maar mijn adem was de ziel,
Die u leven deed.

'k Schiep

'k Schiep met klem en kracht van toon
Al uw kracht en klem;
'k Blies u geest en leven in
Met mijn eigen stem!

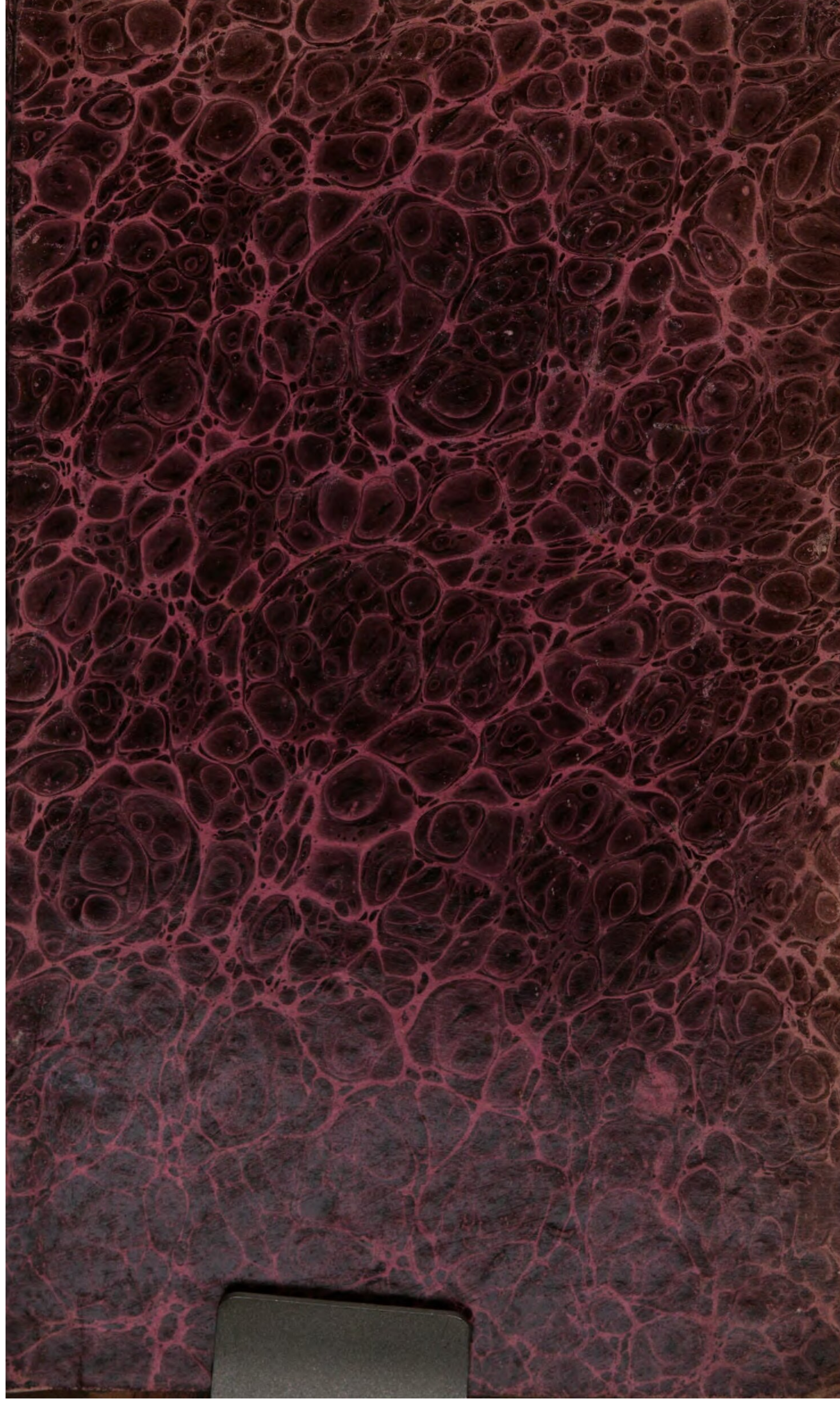
o Wie op mijn doode kunst
Nog in deernis ziet,
Geev' hij 't leven nogmaals weêr
Aan mijn zielloos lied.

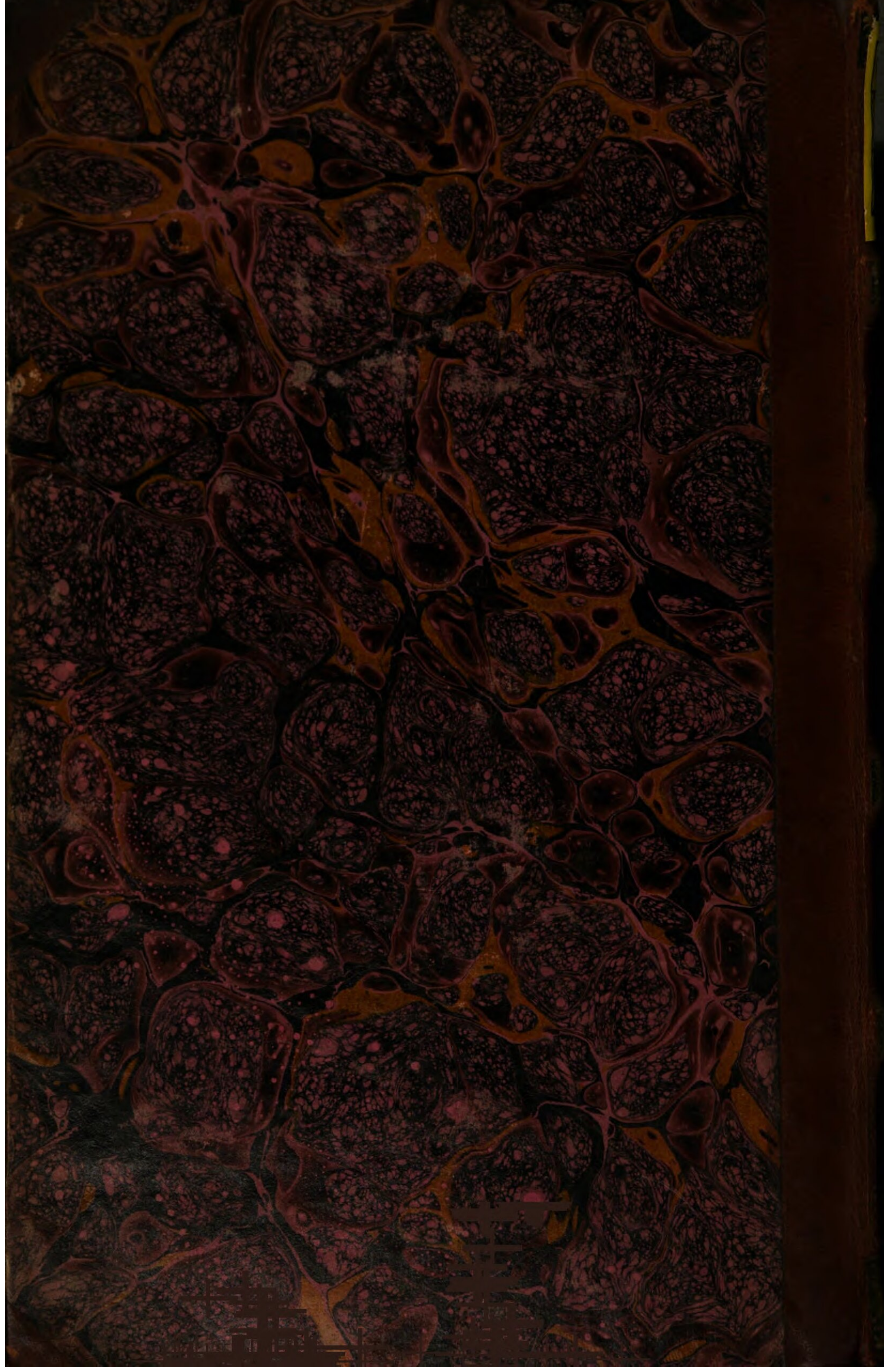
Of wat is 't gevoel en 't vuur,
Dat mijn zang bezit?
Of wat is zijn verw en zwier?
Treurig zwart op wit.

'k Eisch terug, van elk terug,
Wat mijn kunst ontviel:
't Is de nadruk van den toon—
De afdruk van de ziel.

Wie te traag, te loom van bloed,
Adem heeft noch stem,
Roer' mijn koude zangen niet:
Zij zijn dood voor hem.

Tollens, Hendrik

Gedichten [Mit des Verf. Portr.]

Bd.: 3. (1817). - IV, 196 S.

Rotterdam 1817

P.o.rel. 6412 c-3

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10038038-2